

Delavska enotnost

Glasiło Zveze svobodnih sindikatov Slovenije

Ljubljana, 6. februarja 1997 ☆ številka 4 ☆ letnik 56

Sreda, 14⁰⁰

Dušan Semolič, predsednik ekonomsko- socialnega sveta

Na današnji seji je ekonomsko-socialni svet (ESS) dobil novega predsednika Dušana Semoliča. Po treh mesecih ga bo zamenjal predsednik KNSS, za njim pride na vrsto Pergam, nazadnje pa še Konfederacija 90. Seje se je udeležil tudi predsednik državnega zbora **Janez Podobnik**, ki je sindikalistom obljubil izboljšanje medsebojnega sodelovanja. To naj bi potekalo zlasti prek delovnih teles državnega zbora, predsednica odbora za delo pa naj bi sodelovala tudi na sejah ESS. Kaj več pa bi lahko uredil zakon o ESS in dopolnjen poslovnik državnega zbora.

V osrednji točki dnevnega reda je ESS obravnaval in podprl strategijo povečevanja konkurenčne sposobnosti slovenske industrije. Kot je povedal **Vlado Dimovski**, državni sekretar za industrijo, niso glavni razlog premajhne konkurenčnosti visoke plače, ampak materialni stroški. V posodobitev industrije naj bi bilo v prihodnjih letih vloženi več kot 200 milijard tolarjev.

Obravnavali in potrdili so tudi analizo uresničevanja socialnega sporazuma za leto 1996, njen sestavni del je tudi zapisnik današnje seje.

Izplačevanje regresa za letni dopust

Ekonomsko-socialni svet je dobil več vprašanj o izplačevanju regresa v podjetjih, ki imajo blokiran žiro račun in izplačujejo zjamčene plače. Vprašanje o možnosti izplačevanja regresa je v državnem svetu postavil

Albert Vodovnik

tudi državni svetnik **Albert Vodovnik**. Minister **Anton Rop** je odgovoril, da bi to vprašanje lahko najučinkoviteje uredili v spremenjeni zakonodaji. Enakega mnenja je tudi strokovna skupina ESS. Ko bo svoje mnenje povedala še vladna služba za zakonodajo, bo ESS o tem vprašanju zavzel dokončno stališče.

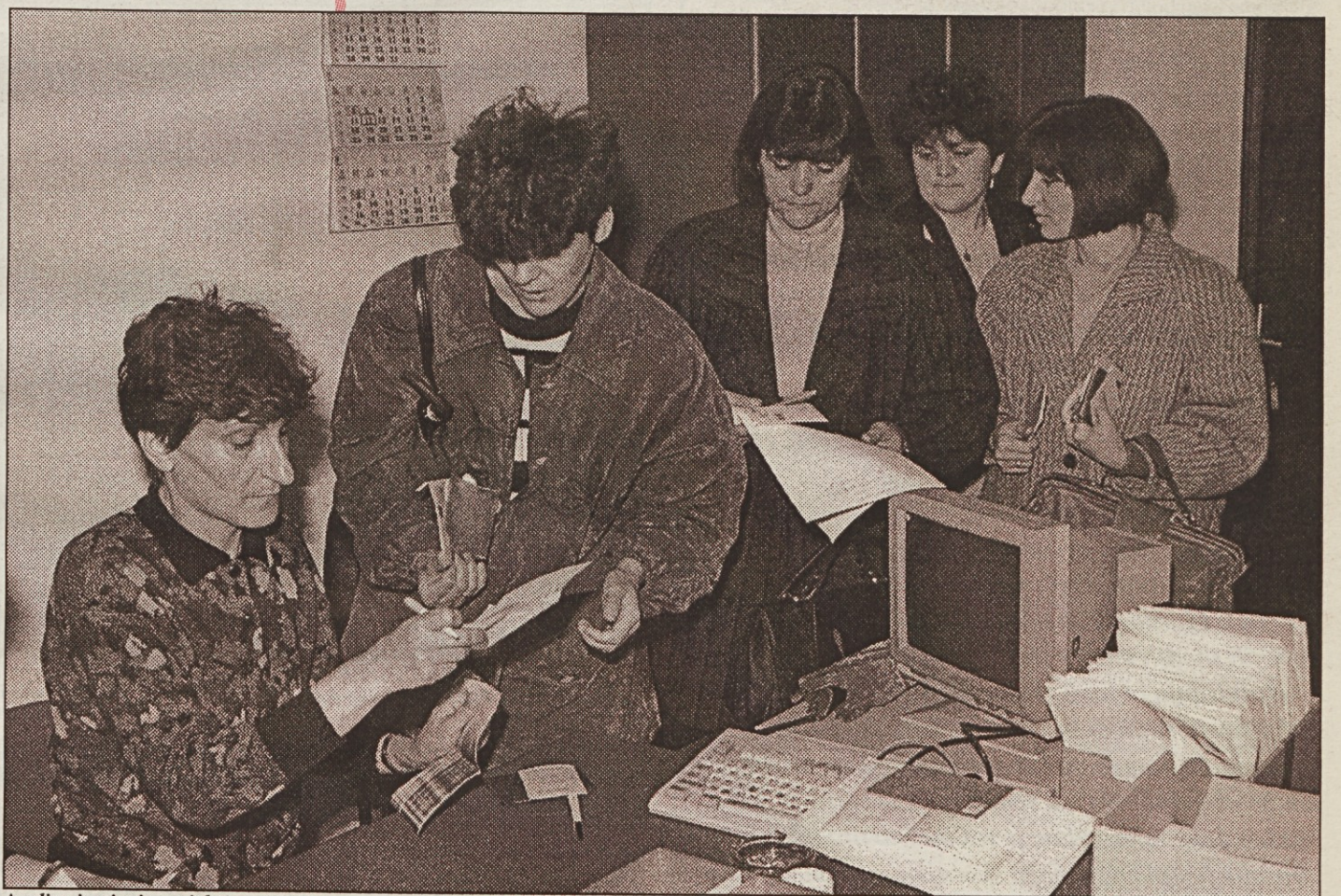
V sedANJI ureditvi lahko delodajalec vložil nalog za izplačilo regresa, vendar mora ta počakati, da pride na vrsto, skladno z zakonom o vrstnem redu izplačil. Druga možnost je knjiženje regresa kot obveznosti do delavca ali kapitalski vložek v družbo. Ta bi bil izplačan šele potem, ko bi to dopuščalo izboljšano finančno stanje podjetja.

Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS) bo ponudil konkurenčnejše pogoje za prostovoljno zavarovanje

Kot smo izvedeli, bo ZZZS v prihodnjih dneh začel preurejati prostovoljno zavarovanje za doplačilo na podlagi krovnih pogodb. Krovna pogodba z Zvezo svobodnih sindikatov je po številu polic na prvem mestu. ZZZS bo vsem zavarovancem ponudil konkurenčnejše pogoje od dosedanjih. To mu bodo omogočili novi zavarovalni pogoji, nova poslovna politika in tudi nova računalniška podpora. F. K.

Imenovanje Dušana Semoliča je bilo le navidez brez spotikanj, saj so predsedniki sindikalnih central pred začetkom seje še enkrat umaknili na posvet. Tudi po imenovanju je France Tomšič skušal nagajati, saj je menil, naj predsednik ESS sedi tam kot je prej. Semolič je rekel le, da se bo o tem odločil sam.

Analiza izvajanja socialnega sporazuma, njen povzetek objavljamo na strani 8, kaže zlasti nedoseganje cilja zmanjšati nezaposlenost. Na fotografiji so delavke Pletenine iz Ljubljane, ki so večinoma še vedno na zavodu za zaposlovanje.

Predsednik državnega zbora sindikatom ne bo zaprl vrat

**Maja Kavec, sekretarka ZSSS
ljublanskega območja:**

stran 3

»Uspešni smo zlasti zaradi
naše pravne službe«

Plus za Ravne je za Štore minus

stran 4

Gregor Miklič:

Na pogajanjih o
splošni kolektivni
pogodbi
za gospodarstvo
bo treba znati trgovati

Priloga **skei** - Nove finančne listine
stran 5

sindikalni
ZAUPNIK

Nova
sindikalna lista

Sindikalisti ne smejo popustiti, pravi Marjan
Padošek, predsednik sindikata Tovarne stavbnega pohištva Radlje ob Dravi

Jože Stegne, direktor Delavske hranilnice:
Je visok donos res najpomembnejši?

stran 11

Piše: Rajko Lesjak

Šumijo gozdovi domači

Ni še dolgo, ko so kandidati za poslance državnega zbora na predvolilnih shodih in podobnih srečanjih volilcem zelo odločno, že skoraj odrezavo, odgovarjali in zagotavljali, da ko bodo oni in njihove stranke na oblasti, ne bodo dopustili, da bi se nekdanjim veleposestnikom vrnilo eno samo drevo oziroma kvadratni meter zemlje, kaj šele hektarji gozdov, tega neprecenljivega bogastva vsakega naroda – še posebej slovenskega, saj so nas že od mladega učili, da so gozdovi naše veliko bogastvo. Na vprašanje radovednih volilcev, kako pa boste to zagotovili, so preprosto in zaupanja vredno odgovorili, da so to programi »naše« stranke in »naša« stranka se že vseskozi zavzema, da to bogastvo ostane v lasti države, ker je tako tudi v večini evropskih držav. In »naša« stranka bo storila vse, da bo spremenila zakonodajo, ki to ureja. Na veselje volilcev ni bilo niti ene stranke, ki bi odgovarjala drugače, recimo tako, da bo vrnila to bogastvo veleposestnikom. Še posebej ta volilna obljuba velja za Koroško, kjer so kandidati strank opozarjali, da bi ti procesi vračanja gozdov in zemlje prizadeli obmejna in demografsko najbolj ogrožena območja. Zagotovo so imeli prav, in za te odgovore so poželi dolge in glasne aplavze. Ali so bili na teh predvolilnih shodih iskreni, se bo pokazalo s tem, kako bodo reagirali na pobudo mag. Janeza Černača. Ta je v parlament vložil pobudo, na podlagi katere se bo začelo zbiranje 40.000 podpisov za uvedbo referendumu "ZAVARUJMO NAŠE GOZDOVE: Ali ste za to, da Državni zbor Republike Slovenije sprejme zakon, s katerim bo uredil, da se nekdanjim veleposestnikom ne vrne gozdov, ki so večji od dvesto hektarjev in so zdaj državni gozdovi, ter da se sedanje državne gozdove zavaruje za javne naloge in naravne parke."

Še enkrat, kako so bile stranke iskrene na volilnih shodih, kako pa so se želele prikupiti volilcem na Martinovo nedeljo, ko so bile volitve poslancev v državni zbor, se bo pokazalo ob pobudi mag. Janeza Černača. Pravi, da je po prvih odzivih veliko zanimanja za omenjeni predlog referendumu, zato bo vsem strankam, parlamentarnim in neparlamentarnim, predlagal, naj ustanovijo koordinacijo, ki bo organizirala zbiranje 40.000 podpisov za uvedbo referendumu Zavarujmo naše gozdove. Morda pa so takrat kandidati strank na volilnih shodih imeli v mislih, da bodo takoj po konstituiranju oblasti zavihali rokave ter zbrali 30 podpisov poslancev in vložili referendumsko pobudo s podobnim namenom kot predlagatelj ali storili, kar so obljubili. No, pa sem res preveč naiven. Za kakšen drug referendum je res možno organizirati zbiranje podpisov, za tega skoraj ne verjamem. Prej nasprotno.

Ne glede na odnos strank in bodoče politizacije te pobude, je to prav gotovo tema za Zvezo svobodnih sindikatov Slovenije in njene sindikate dejavnosti. Naj samo spomnim, koliko delovnih mest in podjetij v gozdarski in kmetijski panogi je šlo po vodi in koliko jih še bo ob takim nadaljevanju. Naj tudi spomnim na številne proteste in pobude Zveze svobodnih sindikatov Slovenije ob zakonu o denacionalizaciji. Akcijo Zavarujmo naše gozdove je dobro podpreti v vsebinskem in organizacijskem smislu. Mag. Janezu Černaču pa klobuk dol – pokončen mož, ni kaj.

IN VENDAR SE PREMIIKA...

Razprava o življenjskih in delovnih razmerah predvsem tistih naših šoferjev, ki vozijo po prostranstvih nekdanje Sovjetske zveze, ter poziv vladi in njenim pristojnim ministrstvom, naj vendar kaj ukrenejo za njihovo varnost – to je bila gotovo najbolj odmevna tema zadnje skupščine Sindikata delavcev prometa in zvez Slovenije (SDPZ), na kateri so za novo sekretarko SDPZ izvolili višjo upravno delavko Cvetko Gliha.

Od tistega dne (15. 11. 1996) sicer še ni minilo sto dni, kolikor naj bi jih po nepisanem pravilu novinarji dali novopečenim funkcionarjem za »miren prevzem oblasti«, vendar smo zavoljo aktualnosti uvodoma omenjene teme Cvetko Gliha »moralo« zmotiti že po dobrih 80 dneh. »Čeprav je šlo v vseh teh nesrečnih primerih pravzaprav za samostojne prevoznike, ki niti niso vključeni v naš sindikat, smo se hočeš nočeš morali lotiti tudi tega oreha, saj se prej ko slej lahko v podobnem položaju znajdejo tudi »naši« šoferji,« se je sekretarka najprej vrnila na začetek uvodoma omenjene teme skupščine SDPZ, nato pa kratko ponovila ugotovitve pristojnih ministrstev, naj bodo »vozniki v prevozu blaga« pač bolj previdni in disciplinirani pri upoštevanju napotkov, ki jim jih je dala država. »Ker je šlo pri obravnavi te problematike na ravni pristojnih državnih organov torej bolj za utrjevanje načela, pomagaj si sam in bog ti bo pomagal« kot pa za poglobljeno analizo nedvomne psihosocialne stiske teh ljudi in njihovih družin, v SDPZ zdaj razmišljamo, da bi poskusili vzpostaviti stike s sorodnimi sindikati iz teh držav in se pozanimali, ali bi nam bili pripravljeni pomagati pri (raz)reševanju vseh mogočih težav naših prevoznikov. Če z drugim

stranišč niti umivalnic, skratka ničesar za kakršno koli minimalno opravljanje normalnih človekovih potreb. Zdej je to urejeno,« pravi Cvetka Gliha, v isti sapi pa opozarja, da bistvenega problema – skrajšanja dolgih čakalnih dob, še vedno niso odpravili. »Po radiu sicer slišite, da je za prehod meje potrebno čakati »samo« toliko in toliko minut, vendar je to zato tako, ker tovrnjake ustavljajo že v Gornji Radgoni, če ne še prej...«

V nadaljevanju pogovora o delovanju Sindikata delavcev prometa in zvez Slovenije smo se s cest preselili v »višje sfere« in se pri tem najprej dotaknili položaja pri našem letalskem prevozniku Adria Airways, ki se zdi sekretarki »trenutno najbolj problematičen«. Podjetje namreč še ni olastninjeno, zato je pred

»GREMO NAPREJ« – Cvetka Gliha, sekretarka Sindikata delavcev prometa in zvez Slovenije.

preoblikovanjem bitka za čim ugodnejše izhodiščne položaje posameznih struktur v podjetju še toliko bolj ognjevita. »V prvem planu kajpak nastopajo piloti (ki niso vključeni v SDPZ,

op. a.), pri čemer, tako se zdi, prav nič ne mislijo na druge kadre, brez katerih pa letalske dejavnosti praktično ni. Že primer, da imajo piloti eno kilometrino za obračun prevoza na delo, drugi pa drugo, zgovorno priča, v kako privilegiranim položaju so. S takimi razlikami, ki med ljudmi upravičeno povzročajo slabo voljo, se seveda ne moremo strinjati,« pravi in napoveduje, da bo v AA zato še precej vroče. »Ko smo že pri »aviaciji«, ne morem mimo usode delavcev Letališča Maribor, ki že od osamosvojitve sem z mesečnim zaslužkom med 30 in 40 tisočaki životarijo iz dneva v dan in potrpežljivo čakajo na boljše čase,« nadaljuje. »O tem smo se pogovarjali tudi z mariborskim županom, ki nas je prosil, naj prav zaradi teh delavcev tudi mi kaj ukrenemo. In ker smo zvedeli, da naj bi mariborsko letališče uporabljala tudi slovenska vojska, smo se že obrnili na obrambno ministrstvo. O kakšnem uspehu našega posredovanja je za zdaj še prezgodaj govoriti, lahko pa rečem, da se je »ena lučka« le prižgala...«

Na relaciji Telekom-sindikati vse te »lučke« lepo svetijo. »Saj ne rečem, da občasno ne prihaja do kakšnih kratkih stikov, vendar jih znamo, po zaslugi dobrega vodstva sindikata, in strpnem dialogu vselej odpraviti,« počasi presedlamo tudi na »zveze«. »S Pošto je žal drugače. Včasih je bila ta ustanova pojem za socialno varnost zaposlenih, zdaj je pa daleč od tega. Zaradi nemogočih norm, na katere niti nimajo vpliva, se zaposleni nikakor ne morejo dokopati do stodontnih nagrad, kar seveda povzroča precejšnje nezadovoljstvo. Če ljudje ne pišejo toliko, kot so nekoč, pač niso krivi. No, pred časom so se na Pošti spet lotili meritev, ki naj bi bile zdaj že končane in obdelane. Pa jih še nisem videla...«

Sicer pa v teh dneh poleg omenjenih »tekočih zadev« v Sindikatu delavcev prometa in zvez posvečajo osrednjo pozornost predvsem kolektivnemu dogovarjanju s svojimi partnerji. »Odpovedim kolektivnih pogodb smo seveda oporekali, saj so vse naše dejavnosti dobro poslova-

»Mi smo za Delavsko enotnost!« je Cvetka Gliha odločno poudarila interes Sindikata delavcev prometa in zvez do tega sindikalnega časopisa. »Zato bomo pozvali vse svoje zaposlene, naj po svojih najboljših močeh informirajo javnost o svojem delovanju. Naš cilj pri tem pa ni, da bi sami pisali; naj to počno novinarji, ki so nedvomno vešč svojega posla...«

ZA ZDAJ LE POLOVIČEN USPEH PROTESTA – Po zadnji stavki šoferjev (na sliki) so na mejnem prehodu Dolga vas poskrbeli za sanitarije, čakalne dobe pa jim še vedno ni uspelo skrajšati na dogovorjeni maksimum.

ne, vsaj s svetovanji, katere poti po teh prostranstvih bi bile najbolj varne pred cestnimi razbojniki. Naloga je trša, kot se zdi na prvi pogled, saj so se med družbenimi spremembami v teh državah potrgale tudi domala vse vezi med nekdanjimi sindikati. Dokler jih ne bomo spet vzpostavili, pa tudi meni ne preostane nič drugega kot zgolj nasvet šoferjem, naj bodo previdni...«

In kako je »počiščeno« pred domačim pragom – konkretno v Dolgi vasi, ki je pred usodnimi »ruskimi dogodki« veljala za eno najbolj nevalgičnih točk pred začetkom ali koncem večine šoferskih odisej in ki je »hočeš-nočeš-moraš« zelo zapostavljala tudi »ničesar kriv« Sindikat delavcev prometa in zvez Slovenije? »Protesti in upori voznikov so bili upravičeni, saj v Dolgi vasi sprva ni bilo niti

Izračun izhodiščnih plač po KP za špedicijsko, skladiščno in pomorsko agencijsko dejavnost

Razred	RR	I-III 96	IV-VI 96	VII-IX 96	X-XII 96	I-III 97
I.	1,00	50.669	51.986	53.026	53.503	54.359
II.	1,10	55.736	57.185	58.329	58.853	59.795
III.	1,23	62.323	63.943	65.222	65.809	66.862
IV.	1,37	69.416	71.221	72.646	73.299	74.472
V.	1,55	78.537	80.578	82.190	82.930	84.256
VI.	1,85	93.738	96.174	98.098	98.981	100.564
VII.	2,10	106.405	109.171	111.355	112.356	114.154
VIII.	2,50	126.673	129.965	132.565	133.757	135.897

Izračun izhodiščnih plač po KP za cestno gospodarstvo

Razred	RR	I-III 96	IV-VI 96	VII-IX 96	X-XII 96	I-III 97
I.	1,00	45.382	46.562	47.493	47.920	48.687
II.	1,10	49.920	51.218	52.242	52.712	53.556
III.	1,23	55.820	57.271	58.416	58.942	59.885
IV.	1,37	62.173	63.790	65.065	65.650	66.701
V.	1,55	70.342	72.171	73.614	74.276	75.465
VI.	1,85	83.956	86.140	87.862	88.652	90.071
VII.	2,10	95.302	97.780	99.735	100.632	102.243
VIII.	2,50	113.455	116.405	118.732	119.800	121.718
IX.	3,00	136.146	139.686	142.479	143.760	146.061

le; nenazadnje pa tudi zato, ker nam po odpuvedih niso dali predlogov novih kolektivnih pogodb, kar bi bili dolžni storiti. Zdej gremo naprej,« pravi Cvetka Gliha in dodaja, da so prav zdaj »v postopku podpisa« aneksa k kolektivni pogodbi za špedicijsko, skladiščno in pomorsko agencijsko dejavnost, ki naj bi podaljšal njeno veljavnost do konca letošnjega leta. »Moram reči, da je to ena najboljših panožnih kolektivnih pogodb,« se pohvali. »Sicer pa si bomo prizadevali za podpise aneksov k prav vsem kolektivnim pogodbam naših dejavnosti. Že ta petek bomo nadaljevali pogajanja za kolektivno pogodbo za cestni potniški promet, pri čemer si bomo prizadevali doseči vsaj to, kar smo v kolektivni pogodbi za špediterje.« Smeli načrti, če ponovimo, da je to »ena najboljših panožnih kolektivnih pogodb...«

PREDSEDNIK DRŽAVNEGA ZBORA SINDIKATOM NE BO ZAPRL VRAT

Predsednik državnega zbora Janez Podobnik se je prejšnji teden pogovarjal z delegacijo ZSSS, v kateri so bili Dušan Semolič, Milan Utroša in Tone Rozman. Zanimali so ga zlasti tripartitni odnosi in sindikalno mnenje o novi delovnopравни in pokojninski zakonodaji. Predsednik državnega zbora meni, da morajo sindikati imeti možnost sodelovanja pri pripravljanih za delavce pomembnih zakonov. Državni zbor bo skušal odpreti civilni družbi, kamor prištevata tudi sindikate.

Janez Podobnik je za pozdrav povedal, da ga je več sindikatov prosilo za pogovor. Skušal jim bo ustreči, saj želi imeti korektno odnose prav z vsemi. Prejel je vabilo za sejo ekonomsko-socialnega sveta, ki se je bo skušal udeležiti. Državni zbor pa želi odpreti civilni družbi, h kateri prištevata tudi sindikate.

Dušan Semolič je ZSSS predstavil kot politično pluralno organizacijo. »Tako je poslanec SLS Josip Bajc tudi predsednik Sindikata državnih in družbenih organov. Obe funkciji sta združljivi, podobno prakticirajo tudi v nemških sindikatih.

Pogovor smo želeli, ker ima državni zbor zelo velik vpliv na položaj zaposlenih in tudi drugih ljudi. Ker imajo stranke zelo različne interese, želi ZSSS čimveč možnosti, da sama zastopa legitimne interese svojega članstva. Svobodni sindikati so veseli vsakega zaveznika. Strank pa ne bodo napadali, tudi dosedaj jih niso, kritizirali bodo le predlagatelje slabih zakonov in odločitev. Kritike pa ne bodo same sebi namen, ampak naj bi vodile k dialogu. Možnosti takšnega sodelovanja daje ekonomsko-socialni svet, prav bi bilo, da se seje udeležite, saj so tako predlagali prav predstavniki sindikatov.

Svobodni sindikati bi radi utrdili pravno varnost zaposlenih. Ta je odvisna zlasti od kakovostne zakonodaje. Sedanja pot delavcev do pravice traja več let in je zanje hudo krivična. »Zatem je Semolič omenil še socialne stiske prebivalcev Zasavja, kjer je propadlo veliko industrijskih podjetij, zdaj pa zapirajo še rudnike. Država bi temu območju, ki ima zelo visoko nezaposlenost, morala posvetiti vsaj tolikšno pozornost, kot jo je lani Mariboru. Menil je še, da bi težave posameznih območij lahko zmanjšal tudi zakon o skladnejšem regionalnem razvoju, ki je že v državnoborski proceduri.

ZSSS je po njegovih besedah najbolj zainteresirana za te zakon: o varstvu pri delu, kolektivnih pogodbah, jamstvenem skladu za zaposlene v insolventnih podjetjih in o delovnih razmerjih. Glede zakona o sindikalni lastnini je Podobnik predlagal, naj državni zbor omogoči nadaljevanje pogajanj med sindikati, ki so se o delitvi sposobni sami dogovoriti, državni zbor naj bi njihov dogovor le uzakonil. Pri vladah drugih držav v tranziciji, ki so se v to vmešale, so mednarodne sindikalne centrale ostro protestirale. Med

sindikati v Sloveniji je bilo pred leti veliko sporov, ki so bili tudi ideološki. Razmere so po Semoličevem mnenju zdaj boljše, tudi pogovarjati se je mogoče. Tudi pogajanja o delitvi sindikalnega premoženja so stekla, zastala so le zaradi KNSS, ki je v nekem trenutku ugotovila, da ji zakon lahko da več. ZSSS je pristala na preverjanje članstva (kot enega od kriterijev za delitev premoženja), KNSS pa je to zavrnila. Predsednik ZSSS je omenil še zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, ki naj bi bil narejen kot medgeneracijska pogodba. Zakon o ekonomsko-socialnem svetu pa je po njegovih besedah potreben zlasti zaradi umestitve tripartitnih dogovorov v državnozbornsko proceduro.

Glede zakona o skladnejšem regionalnem razvoju je Janez Podobnik dejal, da je bilo nanj toliko pripomb in dodatnih sklepov, da parlamentarne procedure ni prestal in do bo treba pripraviti novega. Eno od osrednjih vprašanj je biološko usihanje, ki razvoj objektivno onemogoča. Zakon o varstvu pri delu pa je po njegovih besedah zastal zaradi nerazčiščenih strokovnih vprašanj. Zakon o jamstvenem skladu naj bi obravnavali na prvi redni seji državnega zbora.

Podobnika so najbolj zanimali sindikalni pogledi na vsebino novega zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju. Po Semoličevem mnenju ta zakon najbolj zadeva zaposlene, manj pa upokojujence, ki so pri njem zdaj najglasnejši. Nemški model, ki temelji na medgeneracijski pogodbi,

je preživel dve vojni, dve družbeni ureditvi, tri države. Zdaj ga skušajo le dopolniti, vendar njegovih temeljev ne bodo spremenili. Noben kapitalistiški sklad ne bi preživel tako dolgo. Janezu Podobniku bo ZSSS mnenja o tem zakonu še pisno obrazložila. Po Podobnikovem mnenju bo treba pri tem zakonu združiti vse znanje. V SLS so razmišljali o nacionalnih pokojninah, vendar ideje niso mogli izpeljati.

O sindikalnem premoženju bi se po Podobnikovem mnenju sindikati morali sami dogovoriti, saj bi morebitna obravnava v državnem zboru dobila prevelik politični naboj.

Tone Rozman, predsednik sindikata tekstilne in usnjarskopredelovalne industrije, je Podobnika spomnil na zakon o odkupu terjatev za premoženje, ki so ga podjetja izgubila v republikah bivše zvezne države. Čevljarska industrija je tam izgubila 112 milijonov mark. Za Peko iz Trziča, kjer Rozman dela, so se bankirji in ministrstva odločili za sanacijo. Ta je tudi edino sprejemljiva, saj bi Pekov potop v tržiški občini povzročil rekordno 70-odstotno nezaposlenost. Potop Peka bi temeljito pokvaril tudi položaj v nerazviti občini

Janez Podobnik, predsednik državnega zbora, je med drugim povedal, da Delavska enotnost bere že osem let. Svobodnim sindikatom pa bi lahko bolj pomagal, če bi bil iz stranke vladne koalicije.

Turnišču, kjer ima to podjetje večji obrat. Zaradi slabih plač pa večina delavcev v obutveni in tekstilni industriji razmišlja le o tem, kako preživeti. Obutveno panogo je treba ohraniti tudi zato, ker v njej zaposlene ženske nimajo nobenih možnosti za drugo zaposlitev. Janez Podobnik je k temu dodal, da tudi on dobiva veliko pošte, posamezniki mu ne pošiljajo le prošnje, ampak tudi položnice. Stiske so res velike, se je strinjal Podobnik.

Milan Utroša je menil, da se delo sindikatov v precejšnji meri prekriva z delom državnega zbora. V prejšnjem mandatu so Svobodni sindikati lahko sodelovali v nekaterih delovnih telesih, še posebej v odboru za delo. »Kar smo tam povedali, je v državnem zboru zbledelo, zato želimo sodelovati tudi na plenarnih zasedanjih. Radi bi se oglasili ob zakonu o delovnih razmerjih in še nekaterih,« je menil Utroša.

Podobnik se za ta predlog ni ogrel, češ da bi potem v državnem zboru hoteli nastopati vsi in upočasnili odločanje. »Boljše bi bilo, da ste prisotni pri pripravi zakonov, tudi vlado morate prisilili, da se civilni družbi odpre. Del vaših težav bi lahko rešil tudi zakon o ekonomsko-socialnem svetu. Bolj kot boste sindikati enotni, močnejši boste,« je zaključil.

Pred koncem pogovora je Podobnik sogovornike vprašal še, zakaj so se odnosi z delodajalci izboljšali. Povedali so mu, da so delodajalci očitno popustili zlasti zaradi njihovega pritiska. Uspeh pogajanj o novi splošni kolektivni pogodbi za gospodarstvo pa je po Semoličevih besedah odvisen od sposobnosti popuščanja. Če bodo delodajalci vztrajali pri 60-odstotnem nadomestilu za bolezensko odsotnost, ZSSS pogodbe ne bo podpisala. V tem primeru bo maja velika stavka.

Franček Kavčič

Pogovor z Majo Kavec, sekretarko ZSSS ljubljanskega območja

»USPEŠNI SMO ZLASTI ZARADI NAŠE PRAVNE SLUŽBE«

Maja Kavec je sekretarka največje območne organizacije ZSSS, v katero je vključenih skoraj 70.000 članov. Članstvo se še povečuje, saj se zaradi kakovosti uslug vanjo vključujejo tudi nekateri, ki so se pred leti določili za konkurenčne sindikate. Od drugih se ločimo zlasti po tem, da se težavam resnično posvetimo, pravi Kavčeva, ki je tudi sekretarka območnih odborov KNG in Sinlesa. S predsedniki sindikatov podjetij ima vsakodnevne stike, nič nenavadnega ni, če jo kličejo tudi domov.

tudi na disciplinske komisije. Mogoče je prav to naša prednost pred konkurenčnimi sindikati. To bomo skušali ohraniti še naprej. Gospodarimo racionalno, novih zaposlitev pri nas ni.

V Liku in Stolu ima KNSS le peščico članov. V kemični in nekovinski industriji, na primer v Kiku iz Kamnika, jih je nekaj več, vendar še vedno zelo malo. Podobno je tudi v drugih sindikatih.

Največ dela mi povzročajo stečaji, lani jih je bilo 20, letos pa so bili uvedeni že trije.

Ena večjih težav je članarina, ki jo prejemamo in obračunavamo po 10 variantah. Ker imamo red, to zmoremo, lažje pa bi nam bilo, če bi sindikati v ZSSS sprejeli enotnejša pravila. Finančne tokove s sindikati imamo urejene, mogoče

lesarsko podjetje, ima 750 zaposlenih, od tega jih je 500 v Sinlesu.

Zaradi tridnevne zamude plače še ne stavkamo

Mizarstvo Vič je šlo decembra v stečaj, na zavod je moralo 60 mizarjev. Območna organizacija bo zanje pripravila vse zahteve in terjatve. Od junija niso dobili plač, podjetje jim dolguje tudi dva regresa in še nekatera druga povračila. Med boljšimi podjetji je tudi Lesna industrija iz Litije, saj delavci prejemajo plače v rednem roku. Večina drugih podjetij pa jih izplačuje z manjšo ali večjo zamudo. Delavci delajo pridno kot mravlje, norme so zelo visoke, delo je dobro organizirano. Če podjetje vseeno propade, so krivi le šefi, meni Kavčeva. Številni zasebniki, ki zaposlujejo tudi po 30 in več delavcev, dokazujejo, da se da delati donosno, saj imajo proizvodnjo prodano za leto naprej.

Položaj v kemičnih podjetjih je boljši. Težave imajo le z lastninjenjem, denacionalizacijo in izvolitvijo svetov delavcev. Color iz Medvod ima zaradi denacionalizacije šele prvo soglasje k lastninskemu programu. Kar 95-odstotni lastniški delež Ilirije je

Maja Kavec pravi, da prevzem sekretarstva za Mirov Podbevškem ni bil težaven. Za Mirove tekstilce zdaj skrbi Dušan Bajc, ki je prišel iz Ribnice.

dobil denacionalizacijski upravičenec. Večina podjetij kemične industrije je problem presežnih delavcev že rešila. Podjetja so danes očiščena in novih presežnih delavcev ne bodo imela, saj imajo delavcev toliko, kot jih potrebujejo, pravi Kavčeva.

Res pa je več podjetij še na meji. Če ne bodo dobro vodena, jih lahko doleti tudi najhujše. Delavci pa znajo delati, njihove sposobnosti v svetu cenijo. Če podjetja ne bodo prišla na zeleno vejo, bodo krivi le slabi šefi, je prepričana Kavčeva.

Kako svetuje sindikalistom, če

plače zamujajo, smo še vprašali Majo Kavec. »Če je zamuda le dan, dva ali tri, to je kar pogosto, ni nobenega problema. Pogoj je seveda, da šefi delavcem to povedo. Kjer je zamuda večja, teh primerov pa je manj, moram posredovati. Običajno imamo skupen sestanek, na katerem zagrozimo s stavko. Če je le možno, potem najdejo denar. Če pa ni kje vzeti, tudi grožnja ali stavka ne pomaga.«

Za zaključek pogovora smo sogovornico vprašali še, kakšni so predsedniki sindikatov podjetij. Povedala je, da se jih je večina pred dvema letoma zamenjala. »Novi predsedniki so večinoma odlični. Vedno me pravočasno pokličejo in obvestijo. Kličejo me tudi domov.

Moramo jih še izobraziti, zlasti zaradi soupravljanja. Največ nejasnosti je prav o odnosih med sindikatom in svetom delavcev. Ko smo jih pred dvema letoma o tem učili, je bilo še prezgodaj. Vprašanja so začeli postavljati šele zdaj, ko so sveti izvoljeni in ko naj bi delovali. Za predsednike sindikatov podjetij organiziramo vsako leto enega ali celo dva seminarja. Tega ni nikoli dovolj. Seminarje za člane izvršnih odborov sindikatov bomo skušali organizirati tudi v večjih podjetjih. Ugotavljamo namreč, da je udeležba tam lažja, ne nazadnje je tam tudi cenejša.«

Maji Kavec, novi sekretarki ZSSS ljubljanskega območja, smo ob odhodu zaželeli le, naj njena organizacija ostane takšna še naprej.

Franček Kavčič

Pravniki hodijo na disciplinske komisije

Moja skrb so tudi usluge članstvu, mislim zlasti na pravno pomoč. Pri nas je ta še vedno takšna kot pred desetimi leti. Član lahko pride do našega pravnika, ne da bi jaz ali drugi funkcionar to odobril. Kdo od pravnikov je vedno dosegljiv. Pravniki hodijo

Izvršni odbor Skei koncerna Slovenskih železarn (SZ) je prejšnji teden obravnaval ravnanje vodstva podružnice Skei lokacije Ravne na Koroškem. Menili so, da sta predsednik in sekretar ravske podružnice prekoračila pooblastila, ko sta javno govorila o rušenju koncerna. Oba naj bi ravnala tudi v nasprotju z dogovorom o pogojih za delo sindikata v koncernu. Ker naj bi kršila tudi statut Skei, so njegovemu vodstvu predlagali, naj pospeši obravnavo njune odgovornosti. Janko Dežman, sekretar podružnice Skei ravske lokacije, je zanikal, da bi novinarju Miru Petku izjavil tisto, kar je Večer objavil 11. decembra.

Razprava se je razvnela že ob zapisnikih prejšnjih sej, saj je Dežman menil, da vodstvo koncerna sploh ne pripravlja kolektivne pogodbe, ki naj bi veljala

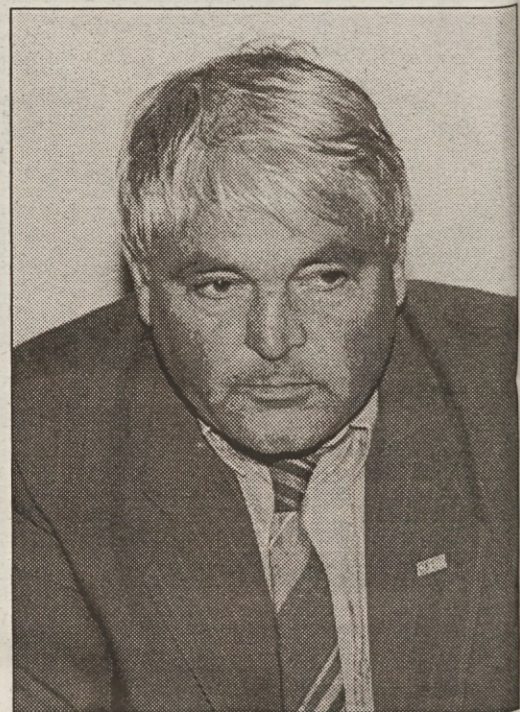
PLUS ZA RAVNE JE ZA ŠTORE MINUS

za koncern. Zaradi tega je vodstvo Skei ravske lokacije pristalo na pogajanja o kolektivni pogodbi, ki bo veljala le za Metal, odvisno družbo koncerna SZ. Ker je bilo vodstvo ravske podružnice nezadovoljno tudi z vodenjem koncerna, so zahtevali sejo skupščine SZ. Ker so se pred tem sestali s predsednikom uprave, so od zahteve odstopili. Ugotovljajo namreč, da je ravska lokacija oškodovana. Metalurški obrati v Štorah, ki so bili proti volji Ravenčanov združeni z Metalom, naj bi delali z velikansko izgubo. Kot je povedal Dežman, so ravske sindikalisti delali sami, vendar so bili uspešni. Preprečili so odpuščanje presežnih delavcev Jeklovinarne. Zaradi njihove akcije je družba STO dobila svež kapital.

Tone Motoh, predsednik izvršnega odbora Skei koncerna SZ in predsednik Skei štorske lokacije, je temu ugovarjal. Ravenski obrati naj bi vseskozi delali, za zagon proizvodnje v Štorah pa denarja ni bilo. Sindikalisti z Raven naj bi skušali uničiti 600 delovnih mest v Štorah. Škodovali naj bi tudi Acronom z Jesenic. Dežmanu in njegovim kolegom je še očitil, da se hočejo od koncerna oškodovati. Vse to naj bi sindikalisti z Raven počeli za nekoga, ki se za njimi skriva. Menil je tudi, da se spuščajo v poslovno politiko, ki ni v njihovi pristojnosti. Z izjavami, ki so bile objavljene v Večer in nekaterih drugih medijih, "češ da bodo koncern, ki večno ne bo obstajal, kar rušili", so Štoram zelo škodovali.

Tone Motoh, predsednik Skei SZ štorske lokacije, je predsedniku in sekretarju ravske lokacije očitil, da sta prekoračila pooblastila.

Janko Dežman, sekretar Skei ravske lokacije, je zanikal, da bi izjavil, kar je bilo objavljeno v Večerju (glej faksimile).

Aktivisti in člani izvršnega odbora SKEI družb Slovenskih železarn na Ravnah pravijo:

"Koncern Slovenske železarn se je zainvestiral"

V SINDIKATU NA RAVNAH SO PREPRIČANI, DA SO RAVNE V SISTEMU SLOVENSkih ŽELEZARN SPET OŠKODOVANE - ZAKAJ NIMA METAL RAVNE PROFITNIH CENTROV ZA RAVENSKI IN ŠTORSKI DEL? - PRIZADEVANJE SINDIKATA JE UPERJENO

Sindikalni aktivisti in člani izvršnega odbora najpomembnejših družb Slovenskih železarn na Ravnah so večer predstavili svoje poglede na dogajanja v tem sistemu, zlasti v družbah STO in Jeklovinarne, kjer so izdelali spiske trajnih presežkov. Veliko govora je bilo tudi o privatizaciji in pomenu koncerna.

Janko Dežman, sekretar Sindikata kovinske in elektroindustrije (SKEI) v železarskih družbah na Ravnah, je dejal, da je koncern Slovenske železarn zainvestiral za kar je zadnji in največji dokaz prav dogajanje v koncernu. Dežman je spet poudaril, da sindikat zagovarja svoj način privatizacije, na ravni posameznih družb, in da bodo v podporo svojemu predlogu zbirali tudi podpise. "V koncernu Slovenske železarn nenehno ponavljajo zgodbo o uspehu Slovenskih žele-

zarn. Morda je za koga to res uspeh, vendar nikakor ne za nas, kajti koncern Slovenske železarn, ki ga vodijo Janko Dežman in Mirko Petek, so namreč s svojimi ukrepi, ki so namenjeni ohranjanju delovnih mest v koncernu, "koncerna bo nekako tako in tako konec," dodaja Dežman.

SEZNAMI PRESEŽNIH

Sindikalne aktiviste iz predelovalnih družb na Ravnah seveda najbolj skrbi trajni presežki, saj so spiski v dveh predelovalnih družbah že izdelani. V družbi STO je na spisku presežnih delavcev 118 ljudi, po nekaterih napovedih naj bi jih bilo v prihodnje še več. V Jeklovinarni naj bi brez dela ostalo 155 ljudi. Jože Kolar, sindikalni zaupnik iz družbe STO, je dejal, da koncern v tem letu razen za Acron in Štorsi del Metaia ni namenil večjih investicijskih sredstev. Stro-

jejadnja pa ima na Ravnah naročil do avgusta prihodnjega leta, nima pa denarja, da bi te projekte izpeljal. Jaroš Kodrun iz Jeklovinarne se je tudi nekaterim odločitvam vodstva, ki na cesto pošilja tudi tako strokoven kader, kot so modelarji. Kodrun je dejal, da so v Jeklovinarni svojas delali po 120 ton na mesec, sedaj od 50 do 60 ton, kljub temu pa po njegovih besedah vodstvo do junija prihodnjega leta ne sprejema novih naročil. Sandija Pungartnik iz muških Armatur skrbi Jeklovinarne, s katero so tesno poslovično povezani. Armature Muta se že približujejo pozitivnemu poslovanju, vendar lahko razmere v Jeklovinarni ogrozijo tudi Muto. Pungartnik meni, da bi moral lastnik dobro premisliti, preden sprejme sanacijski program enega direktorja. Sindikalista Adi Zih in Janko Bajec iz družbe STO

pa sta se vprašala, koliko neuradni projektov dr. Dušana Vodeba bodo na Ravnah še morali doživeti. Bajec je prepričan, da je do združevanja v STO prišlo samo zato, da so lahko prešli presežke. Skupna točka razprav sindikalistov je bila, da lastnik ravske predelave zavestno noče pomagati.

O metalurškem delu. Metaia, je bilo nekoliko manj besed. Janez Klančnik iz Metaia je podčrtal, da niso nasprotniki racionalizacije, vendar si želijo čistih računov. Sindikati se tudi vztrajano vodstva Slovenskih železarn, da za Metal ne dopustijo niti dveh profitnih centrov, posebej za ravske in štorske del. v drugih družbah, denimo v STO, pa so vendarle organizirani. Janko Dežman je prepričan, da pač zato, da lahko skrivajo in prekrivajo podatke.

Miro Petek

Janku Dežmanu je očitil tudi kršenje dogovora o pogojih za delo sindikata v koncernu in poslovni konferenci Skei na ravni SZ. Janko Dežman in Dušan Posedi, sekretar in predsednik Skei ravske lokacije, naj bi ravnala v nasprotju z dogovori o medsebojni strpnosti in spoštovanju, za kar so se dogovorili v konferenci Skei koncerna SZ.

O teh obtožbah je najprej razpravljala Albert Vodovnik, predsednik Skei. Povedal je, da je predsednik nadzornega sveta SZ od njega zahteval, naj disciplinira ravske kolege. Predsednik uprave mu je dejal, da upa, da Ravenčani ne izvajajo uradne politike Skei. Konferenca Skei pa je dvakrat sklenila, da je pomembna le ohranitev čimveč delovnih mest, ne pa lokacija kapitala. Tendence ravske sindikalistov lahko razume. Vodovnik pa ne ve, zakaj Svedi niso mogli kupiti štorske železarn, ki bi ravske danes zelo konkurirala. Če Skei lokacije Ravne ne bo spoštovala statuta, pa bo Vodovnik predlagal izključitev posameznikov iz sindikata, ki mu

predseduje. Spotaknil se je tudi ob ravnanja predsednika nadzornega sveta SZ, saj naj bi ta posegal v pristojnosti uprave. Podprl pa je Motohovo mnenje, naj sindikat ne bi delal tistega, kar ni v njegovi pristojnosti.

Janko Dežman je najprej izjavil, da o Acronih ni izjavil ničesar. Ko ga je Janez Vilman, predsednik Skei Acronov, vprašal, zakaj objavljenih izjav ni demantiral, je povedal, da so poslovodni delavci, ne Skei, ugovarjali, da se je koncern na Jesenicah zainvestiral.

Stojan Stojanovič, sindikalist iz Štor, je menil, da so Ravenčani preprečili investicijo v njegovem kraju. Če bi Svedi prevzeli lastništvo in v Štore tudi investirali, bi koncern SZ porušili. Povedal je še, da si tudi v Štorah niso želeli združitev z Ravnam. "Z vami bi se strinjal, vendar le, če tega ne delate na moji koži," je razložil bistvo medsebojnih odnosov. Menil je tudi, da so vodstvu koncerna stvari ušle iz rok. Janko Dežman je še dodal, da je koncern SZ edina firma v Sloveniji, ki ima verigo popol-

noma odvisnih družb, za katere uprava prikazuje lažne podatke. Zahteval je, naj uprava SZ objavi točne podatke o poslovanju vseh družb.

Jože Kolar, sindikalist z Raven, je pojasnil, da so reagirali zaradi tega, ker so jim zaprli možnost nabave repromateriala in veliko jeklovinarjev razglasilo za presežne. Na Ravnah so prepričani, da njihov denar odteka na druge lokacije. Do »ribarij« znotraj Skei pa po njegovem mnenju prihaja zaradi zaostrenega položaja predelovalnih podjetij.

Bogo Košnik, sekretar Skei Gorenjske, pa je menil, da predelovalna podjetja ne spadajo v Koncern SZ. Veriga in Plamen naj bi bila pred propadom. Kolegom je predlagal, naj zakopljajo bojne sekire. Če tega ne bodo naredili, Gorenjcev ne bo več zraven. Sindikalisti bi morali stopiti skupaj in nastopiti proti upravi.

Sklepom, ki smo jih navedli v uvodu, sta nasprotovala le ravska sindikalista. Kakšni bodo rezultati, sedaj še ni mogoče napovedati.

Franček Kavčič

NA POGAJANJH O NOVI SPLOŠNI KOLEKTIVNI POGODBI ZA GOSPODARSTVO BO TREBA ZNATI TRGOVATI

Kot nam je povedal Gregor Miklič, ki vodi pogajalsko skupino sindikatov, pooblaščen za pogajanja o delovnopravem delu nove pogodbe, so dosedaj obravnavali le uvodne določbe in prvih deset členov dosedanje pogodbe. Ker hočejo delodajalci bistveno zmanjšati vlogo in pomen sindikatov, veliko členov še niso uskladjali. Odločnost delodajalcev pri tej zahtevi bo v nadaljevanju pogajanj verjetno največji kamen spotike.

Po Mikličevem mnenju to sporno vprašanje presega vsebino običajnih tarifnih pogajanj. Delodajalci namreč načenjajo vprašanje organiziranosti in razvoja sindikata.

Tudi razvoj soupravljanja je težko vprašanje, saj delodajalci načenjajo njegovo vsebino in način izvajanja. Miklič je prepričan, da delodajalci delovanja sindikata ne smejo omejevati. Ker ustava sindikatom zagotavlja svobodo delovanja in organiziranja, jih ne more omejevati ne zakon, ne kolektivna pogodba, še manj pa akti delodajalcev. Za delovanje, ki ga dopušča ustava, pa se morajo sindikati dobro postaviti, tako organizacijsko kot kadrovske.

Miklič se ne zavzema za delitev dela med sindikatom in sveti delavcev. Meni namreč, da sindikati ne smejo biti v ničemer omejeni. V primeru, če svet de-

lavcev interesov zaposlenih ne bi uspel uveljaviti, mora sindikatu ostati možnost uporabe sindikalnih metod, tudi najostrejšega boja. Sveti delavcev sindikalnih metod namreč ne smejo uporabljati.

O tem vprašanju se morajo po njegovem mnenju opredeliti vse sindikalne centrale, sicer pogajanja zanje ne bodo uspešna. Neenotnost v sindikalnih vrstah bi po Mikličevem mnenju lahko privedla celo do ukinitve soupravljanja. Ker se večina sindikatov zavzema za soupravljanje, Miklič upa, da se bodo o tem poenotili.

Na delovnopravem področju ni velikih in nepremostljivih razhajanj med delodajalci in sindikati. »Večino njihovih predlogov lahko sprejmemo, vendar moramo zanje tudi kaj vnovčiti. Gre za trgovino, nekaj popustiš, da bi nekaj drugega dobil. Verjetno bi lahko sprejeli predlog o uki-

nitvi skupne delovne dobe, ki bi jo nadomestili z delovno dobo pri delodajalcu. Gre za dodatek za stalnost, ki je nastal v obdobju združenega dela, ko smo govorili, da tako plačujemo minulo delo. Prej smo imeli le dodatek na stalnost v podjetju, kjer smo delali,« je povedal Miklič.

Različna mnenja so tudi o tem, za koga naj kolektivna pogodba velja. Predstavniki sindikatov želijo, da bi veljala za čimveč zaposlenih, izvzeti naj bi bili člani uprav. Po kolektivni pogodbi naj bi bili plačani številni šefi, ki zdaj uživajo velike pravice po individualnih pogodbah. Miklič misli, da bodo delodajalci na to zahtevo pristali.

Sindikalni pogajalci so načeli tudi vprašanje podpisnikov kolektivne pogodbe iz njihovih vrst. Pravico do podpisa naj bi dobile le sindikalne centrale, reprezentativne na državni ravni: ZSSS, KNSS, Pergam in Konfederacija 90. Miklič meni, da so razlogi za takšno odločitev zelo tehtni, saj splošna pogodba ureja le najnižjo možno raven pravic zaposlenih. Nobene potrebe torej ni, da bi splošno

Gregor Miklič verjame, da bi delodajalci radi zmanjšali vlogo sindikatov

pogodbo podpisovali tisti, ki v njej ne bi mogli uveljaviti posebnosti delovnih mest v svojih dejavnostih. Prav tako je nesmiselno podpisovanje tistih, ki so

v pogodbah dejavnosti uveljavili višjo raven pravic.

Po Mikličevem mnenju hočejo sindikati ohraniti sedanjo raven pravic zaposlenih. To bodo

dosegli, čeprav bodo nekatere pravice povečane, druge zmanjšane, nekatere pa črtane.

Veliko sprememb bo tudi v pogodbah dejavnosti, kjer bodo delodajalci predlagali zmanjšanje razlik. Načenjali bodo tudi vprašanje stroškov dela, ki naj ne bi omejevali razvoja.

Na znižanje stroškov dela sindikalisti seveda ne bodo mogli pristati, saj to ni skladno z narodnogospodarskimi interesi. Ker naše gospodarstvo z izvozom ustvari kar dve tretjini bruto družbenega proizvoda, bi omejevanje stroškov delovne sile državi škodovalo, saj bi ogrozilo njen proračun.

Pogajanja bodo potekala v več etapah. Člene, o katerih se ne morejo sporazumeti, odlagajo. O njih bodo znova govorili v drugem krogu. Delodajalci in sindikalisti skušali bodo skušali vsa razhajanja uskladiti sami, le podrobnejšo opredelitev tarifnih razredov so že zaupali zunanjim strokovnjakom. Prav to razvrščanje pa je pomembno tako za delovnopravni kot za normalni del kolektivne pogodbe.

Franček Kavčič

SKEI – nove finančne listine

Izvršni odbor SKEI je ta ponedeljek sprejel več aktov, ki urejajo višino članarine, njeno razporejanje in razpolaganje z njo. Vse objavljamo, saj gre za res velike spremembe, ki jih bodo lahko izpeljali vsi aktivisti SKEI. Tudi članstvo mora vedeti, za kaj gre.

Novi finančni red bo članstvu omogočil ohranitev prav vseh pravic in izboljšal kakovost dela strokovne službe, še posebej pravne pomoči.

S spoštovanjem

Albert Vodovnik,
predsednik SKEI

ZAKAJ SKEI SPREMINJA VIŠINO ČLANARINE?

SKEI je in bo:

- močan sindikat, ki te bo lahko zaščitil, kadar bodo kršene tvoje pravice
- sklepal in se boril za kolektivno pogodbo, ki ti bo zagotavljala pravice na delovnem mestu
- sindikat, ki bo uporabil za zaščito obstoječih pravic vsa sredstva sindikalnega boja
- oblikoval sklad, iz katerega boš prejel pomoč, če jo boš potreboval
- sindikat, ki ti bo zagotavljal dodatno socialno varnost, hitro in brezplačno pravno pomoč, dobro obveščenost, neprenehno strokovno in sin-

dikalno izobraževanje, ugodnejše kredite in cenejše nakupe...

Kot član vem, da mi SKEI veliko od tega že nudi. Ne zatiskam si oči pred prihodnostjo: spreminjajo delovno zakonodajo, čaka nas pokojninska reforma, odpovedujejo kolektivne pogodbe, naša industrija je v največji krizi. Sam sem prešibak, da bi to preprečil.

Hkrati si želim skladov, dodatnega nezgodnega zavarovanja, svojega časopisa, več strokovne pomoči... Zavedam se, da je težava finančne narave, zato se bom pridružil večini članov SKEI v Sloveniji in prispeval svoj kamenček pri solidarnosti med delavci in pri graditvi še bolj močnega in še bolj učinkovitega SKEI.

GLASOVAL BOM ZA

OBMOČNIM ORGANIZACIJAM SKEI SLOVENIJE

V skladu s sklepi IO in RO SKEI Slovenije v prilogi pošiljam zahtevana dodatna gradiva za ureditev plačevanja in nakazovanja članarine SKEI.

Na več sejah IO SKEI in RO SKEI Slovenije v letu 1995 in 1996 je bilo obravnavano finančno-materialno poslovanje SKEI Slovenije, s posebnim poudarkom na zbiranju, delitvi in porabi sindikalne članarine.

Na podlagi razpoložljivih podatkov o zbiranju in odvajanju članarine v letu 1995 in 1996 so bile ugotovljene pogoste in hude kršitve 32. člena Statuta SKEI Slovenije in Pravilnika o finančno-materialnem poslovanju SKEI Slovenije.

Najpogostejše ugotovljene kršitve so: predolgo zadrževanje dela članarine, namenjenega višjim oblikam sindikalne organiziranosti; obračunavanje članarine od neto plač; samovolja in nespoštovanje ključa delitve članarine; nenamenska uporaba članarine itd.

Do kršitev prihaja tako v posameznih sindikatih družb kot pri odvajanju dogovorjenega dela članarine iz posameznih območnih organizacij.

Nespoštovanje dogovorjenega vsekakor povzroča negativne posledice pri izvajanju finančnega programa in programa dela SKEI Slovenije ter postavlja članstvo SKEI pri zagotavljanju njihovih sindikalnih pravic v neenak položaj.

Zato je prišlo do odločitve za novi način plačevanja in tudi za dvig članarine, saj želimo doseči tako finančno disciplino, ki bo onemogočala kršenje dokumentov SKEI Slovenije in omogočila

oblikovanje sindikalnih skladov za izvajanje programa dela SKEI Slovenije.

Predvidene prednosti obračunavanja in nakazovanja članarine so:

- uvede se avtomatizem nakazovanja članarine,
- uveljavi se statutarno določilo, da je članarina last sindikata dejavnosti (SKEI), ne pa sindikata družbe oz. posameznih "močnih" sindikalistov,
- prilivi članarine na višje nivoje sindikalne organiziranosti so takojšnji in ažurni ter omogočajo boljše obračanje in plemenitenje zbranih sredstev za različne dogovorjene sklade,
- redna nakazila omogočajo bistveno natančnejše in racionalnejše planiranje in namensko porabo zbranih sredstev,
- uspešno zbiranje in pravilno razporejanje članarine je osnova finančne in materialne krepitve sindikata.

Z upoštevanjem "Utemeljivte predloga za povišanje članarine" z dne 20. 8. 1996, posreduj priložene dopise in poziv "Zakaj SKEI spreminja višino članarine?" po običajni poti predsednikom sindikalnih podružnic oziroma jih predhodno obravnavajte na sestanku OO SKEI.

Navodila obravnavajte in jih pošljite vsem obračunskim službam družb (podjetij) dejavnosti na območju.

Vladimir Bizovičar,
sekretar RO SKEI

OBRAČUNSKIM SLUŽBAM – RAČUNOVODSTVA PODJETIJ (DRUŽB)

Sprememba obračuna in odvajanje članarine sindikata

Spoštovani,
Sindikat kovinske in elektroindustrije Slovenije (SKEI) je na 22. seji Republiškega odbora SKEI Slovenije, dne 20. 1. 1997, v skladu z dokumenti SKEI Slovenije sprejel naslednje

SKLEPE:

1. Članarina SKEI se s 1. 1. 1997 poviša za 0,6 % na 1 % od bruto plače in drugih prejemkov člana SKEI, od katerih se plačuje davek na osebne dohodke.
2. Pristojna služba v podjetju (družbi) obračuna in upošteva navedeni dvig pri obračunu plač za mesec januar 1997 (izplačilo v februarju 1997)
3. Članarina se deli tako, da se:
 - 45 % članarine nakaže na ŽR SKEI podjetja (družbe),
 - 55 % članarine nakaže na ŽR OO SKEI (kjer svoj ŽR že imajo) oz. ŽR SKEI Slovenije, v skladu z navodilom, ki je priloženo.

Obrazložitev:

V skladu s 53. členom Kolektivne pogodbe dejavnosti (Ur. list RS, št. 37/96) v podjetju (družbi) obračun in dogovorjeno delitev in nakazovanje članarine brazplačno zagotavlja delodajalec.

Pravilnik o financiranju in finančno-materialnem poslovanju SKEI Slovenije določa, da se članarina iz podjetja (družbe) nakazuje direktno in v višini, ko tje določeno v tretji točki tega dopisa.

Prvi obračun članarine po priloženem navodilu se opravi pri plači za mesec januar 1997 (izplačilo v februarju 1997).

Ker bo za tehnično izpeljavo potrebno opraviti določene spremembe parametrov v programu obračuna plač, smo o odločitvi obvestili tudi predsednika sindikalne podružnice podjetja (družbe).

Če bi prihajalo do kakršnih koli zapletov ali nejasnosti, prosimo, da nas pokličete po telefonu 061/312-246.

Albert Vodovnik,
predsednik SKEI Slovenije

SEKRETARJEM OBMOČNIH ORGANIZACIJ SKEI

Izvršni odbor SKEI Slovenije je na svoji seji dne 3. 2. 1997 sprejel naslednje sklepe:

1. Do 15. 2. 1997 se skliče OO SKEI, na katerih se obravnava:

- sprejem žiro računa OO SKEI,
- priprava predloga programa porabe sredstev za leto 1997

- dogovor za delitev skupnih stroškov med OO SKEI in OO ZSSS,

2. Dopolnijo se pravila o delovanju OO SKEI, s tem da se navedejo in opredelijo naloge organa za nadziranje finančnih sredstev oziroma izvoli nadzorni odbor OO SKEI (kjer ga še ni!).

3. OO SKEI morajo preko pristojnih služb oz. pooblaščenih oseb zagotoviti dosledno evidentiranje vplačane članarine (55 %) in tako zbrano članarino, skladno z veljavnim pravilnikom, deliti po veljavnem ključu na ŽR OO SKEI (60 %) in 40 % na ŽR SKEI Slovenije.

4. Pristojna služba na območju mora navedeno delitev in prenakazilo opraviti do 5. v mesecu za pretekli mesec.

5. Za dosledno izvajanje vsebine navodil so zadolženi sekretarji OO SKEI, ki v dogovoru s predsedniki sindikatov družb s temi navodili seznanijo pristojne službe v družbah.

Vladimir Bizovičar,
sekretar RO SKEI Slovenije

1. IZHODIŠČNE BRUTO PLAČE PO KOLEKTIVNI POGODBI ZA KOVINSKO IN ELEKTROINDUSTRIJO (Ur. l. RS, št. 37/96) JANUAR, FEBRUAR IN MAREC 1997 V SIT

Zahtevnostna skupina tarifni razred	Relativno razmerje	Izhodiščna bruto plača
I. Enostavna dela	1,00	49.376
II. Manj zahtevna dela	1,12	55.301
III. Srednje zahtevna dela	1,25	61.720
IV. Zahtevna dela	1,45	71.595
V. Bolj zahtevna dela	1,60	79.002
VI. Zelo zahtevna dela	1,90	93.814
VII. Visoko zahtevna dela	2,25	111.096
VIII. Najbolj zaht. dela	2,60	128.378
IX. Izjemno pomembna najbolj zahtevna dela	3,10	153.066
Eskaacija		1,6 %

2. REGRES ZA LETNI DOPUST

najmanj 102.000 SIT
največ 124.915 SIT (Ur. l. RS, št. 3/97)

3. POVRAČILA STROŠKOV V ZVEZI Z DELOM

- regres za prehrano (FEBRUAR 1997) 12.492 SIT
- dnevnice - cela 3.500 SIT
- polovična 1.750 SIT
- znižana 1.216 SIT
- kilometrina 25,50 SIT

4. JUBILEJNE NAGRADE:

- za 10 let 39.985 SIT
- za 20 let 59.977 SIT
- za 30 let 79.969 SIT

ODPRAVNINA OB UPOKOJITVI:

374.745 SIT ali*
SOLIDARNOSTNE POMOČI:
- smrt delavca 249.830 SIT ali*
- ostalo 124.915 SIT ali*
- daljša bolezen dogovor delodajalec in sindikat
- nadomestilo za ločeno življenje 49.966 SIT ali* (glej pojasnila)

5. DRUGO

- najnižja plača (po socialnem sporazumu) za JANUAR-MAREC 1997 55.942 SIT
- zajamčena plača (po zakonu) od 1. 1. 1997 (Ur. l. RS, št. 1/97) 34.653 SIT
- povprečna mesečna bruto plača za NOVEMBER 1996
- na zaposlenega v RS 138.175 SIT
- na zaposlenega v gospodarstvu 127.891 SIT
- povprečna mesečna bruto plača na zaposlenega v gospodarstvu SEPTEMBER-NOVEMBER 1996 124.915 SIT
- povprečna mesečna neto plača na zaposlenega v gospodarstvu SEPTEMBER-NOVEMBER 1996 79.969 SIT

POJASNILA:

1. IZHODIŠČNE PLAČE:

- uskladitev vsake tri mesece za 85% rasti cen na drobno v preteklem trimesečju. Prva uskladitev je bila izvedena za plače za mesec julij 1996. Naslednja uskladitev bo za plače za mesec APRIL, ko bodo znani podatki o rasti cen na drobno za obdobje JANUAR-MAREC. Če bo rast cen od 1.4.1996 do konca veljavnosti socialnega sporazuma presegla raven 8,8 %, se za nadaljnjo uskladitev upošteva celotna rast cen na drobno.

Vir: Tarifna priloga k panožni kolektivni pogodbi (Ur. l. RS, št. 37/96)

2. REGRES ZA LETNI DOPUST:

- minimum: 102.000 SIT
- maksimum: povprečna plača na zaposlenega v gospodarstvu v preteklih treh mesecih (če poslovni rezultati to dopuščajo)

3. POVRAČILA STROŠKOV V ZVEZI Z DELOM:

- REGRES ZA PREHRANO: 10 % povprečne mesečne plače v gospodarstvu RS v preteklih treh mesecih

4. IZRACUN NEKATERIH DRUGIH OSEBNIH PREJEMKOV:

- JUBILEJNE NAGRADE: osnova je povprečna mesečna neto plača v gospodarstvu za pretekle tri mesece

- ODPRAVNINA OB UPOKOJITVI: osnova so tri povprečne bruto plače v gospodarstvu za pretekle tri mesece oziroma mesečne bruto plače delavca, če je to ugodneje za delavca

- SOLIDARNOSTNE POMOČI: najmanj ena povprečna bruto plača delavcev pri delodajalcu oziroma ena povprečna bruto plača v gospodarstvu za pretekle tri mesece, če je to ugodneje za delavca

- NADOMESTILO ZA LOČENO ŽIVLJENJE: najmanj 40 % povprečne plače delavcev pri delodajalcu ali povprečne plače v gospodarstvu za pretekle tri mesece, če je to ugodneje za delavca

Vir: KPD

OBRAČUNSKIM SLUŽBAM – RAČUNOVODSTVOM PODJETIJ (DRUŽB)

Navodilo za obračun in odvajanje članarine SKEI Slovenije

I.
V skladu s Statutom SKEI Slovenije (32. člen) je vsak član dolžan plačevati članarino.

Članarina znaša 1,00 % od bruto plače oz. od vseh prejemkov, od katerih se plačuje davek na plače.

II.
Članarina se ob izplačilu plač razdeli:

- 45 % obračunane članarine, od osnove-mase bruto plač, se nakaže na žiro račun sindikata družbe.
- 55 % obračunane članarine, od bruto plač, se odvede na žiro račun OO SKEI (SKEI Slovenije).

III.
Oba virmanska naloga morata biti izpolnjena skladno z navodili, ki jih je ob uvajanju TK (teleko-

munikacijskega) prenosa podatkov v plačilnem prometu izdal Svet ZSSS in na območju veljavnega šifranta sindikatov podjetij (družb), in sicer:

- mesec, za katerega je članarina nakazana,
- število članov, ki so članarino plačali,
- 100 % osnova, od katere je obračunan delež ter odstotek in znesek odvedene članarine,
- naslov sindikata podjetja-družbe.

Številka žiro računa SKEI Slovenije je 50101-678-67042.

IV.
Sekretarji OO SKEI številko ŽR OO SKEI oz. račun, opredeljen s sklepom RO SKEI, sporočijo v obračunsko službo družbe.

Vladimir Bizovičar,
sekretar RO SKEI Slovenije

Sindikalna lista

Prvi del

	februar 1997
1. Dnevnice	
- cela dnevnic (nad 12 do vključno 24 ur odsotnosti)	3.500,00
- polovična dnevnic (nad 8 do 12 ur odsotnosti)	1.750,00
- znižana dnevnic (od 6 do 8 ur, če se potovanje začne dve uri pred začetkom delovnega časa in konča dve uri po njem)	1.218,00
2. Kilometrini (od 1. 1. 1997 dalje)	25,50
3. Ločeno življenje	49.866,00
4. Prenočišče - Povračilo stroškov prenočevanja do višine zneska po predloženem računu, ki ga odobri delodajalec	
5. Regres za prehrano	12.492,00

Drugi del

V drugem delu objavljamo povprečno plačo za obdobje september-november 96 kot osnovno za uveljavljanje pravic iz neposredne skupne porabe. Povprečna plača v preteklih treh mesecih v gospodarstvu Slovenije znaša 79.969 SIT.

1. Jubilejne nagrade	
- za 10 let	39.984,00
- za 20 let	59.977,00
- za 30 let	79.969,00
2. Nagrada ob upokojitvi	239.907,00
3. Solidarnostne pomoči	79.969,00

Vir: Zavod RS za statistiko

Strokovna služba ZSSS

Opomba:

Objavljena višina nagrade ob upokojitvi je rezultat kolektivnega pogajanja. Sprejeta sprememba uredbe Vlade RS o stroških, ki se priznavajo kot odhodek (Ur. l. RS, št. 7/95), pa omogoča to nagrado do višine treh bruto plač v gospodarstvu RS.

Dopolnilni podatki

V skladu z zakonom o izvajanju socialnega sporazuma za leto 1996 (Ur. l. RS, št. 34/96) v sindikalni listi objavljamo podatke, potrebne za izvajanje sporazuma:

1. Minimalna plača za mesec januar, februar in marec 1997 55.942 SIT

2. Regres za letni dopust je v uspešnih podjetjih možno izplačati do višine povprečne plače v gospodarstvu za zadnje 3 mesece v bruto znesku; povprečna plača v bruto znesku za obdobje september-november znaša 124.915 SIT

Strokovna služba ZSSS

Kako deluje Evropska unija (7)

Socialna politika – področje delovanja sindikatov v EU

Piše: Metka Rokсандić

Sindikati sodelujejo v Evropski uniji z delodajalci in organi EU na socialnem področju, kar je določeno v ustanovitveni pogodbi in dogovoru o socialni politiki. Ta področja so:

- zaposlovanje,
- delovno pravo in delovni pogoji,
- osnovno in nadaljevalno poklicno izobraževanje,
- socialno zavarovanje,
- varstvo pred nesrečami pri delu in poklicnimi boleznimi,

- varovanje zdravja na delu,
- pravica do združevanja in kolektivnega pogajanja med delodajalci in delavci.

Vsa ta področja posegajo le na področje socialne politike. Posebej je potrebno poudariti, da v EU niso predmet pogajanj urejanje plač, svoboda združevanja, pravica do stavke in njena prepoved. O vsem tem se sindikati lahko pogajajo le v okviru svoje države – na nacionalni ravni. Zakaj tako? Socialna politika je eno od področij, ki so jih države članice pogodbeno prenesle v pristojnost EU. V EU so posebej poudarjeni gospodarski cilji, ki posredno izboljšujejo blaginjo vseh državljanov. Zato so znotraj socialne politike posebej opredeljena področja, ki zadevajo delojemalce v EU. V začetku so bili cilji EU v socialni politiki bolj politične proklamacije, zdaj pa je EU prešla že tudi na izvajanje. V letu 1989 je bila sprejeta skupna listina temeljnih socialnih pravic delojemalcev, nato akcijski program za izvajanje skupne listine (brez sodelovanja Velike Britanije). Delovno pravo ni več izključni predmet nacionalne zakonodaje in vpliv predpisov EU narašča z uredbami in direktivami ter odločbami Sodišča EU. Delovno pravo se v EU upošteva kot sestavni del integralne politike EU, kar je tudi socialna politika.

Sindikati v EU posebej poudarjajo nekatere direktive oziroma sporazume, ki so bili sprejeti v EU z njihovim vplivom ali direktnim pogajanjem. Najprej je tu direktiva o ustanovitvi evropskega sveta delavcev za obveščanje in posvetovanje z delodajalci. To pomeni uvedbo soupravljanja v multinacionalnih družbah.

Pomemben je tudi dogovor z delodajalci, dosežen po pogajanjih, o starševskem dopustu za zaposlene delavce ob rojstvu oziroma posvojitvi otroka. Namera sindikatov je, da bi politične cilje evropske socialne listine o temeljnih delavskih pravicah prenesli v pogodbe EU. Zdaj pa že potekajo pogajanja med delodajalci in sindikati o netipičnih oblikah dela – o delu s krajšim delovnim časom od polnega.

Postopek pogajanj med obema interesnima skupinama je določen, omejen je na 9 mesecev z možnostjo podaljšanja še za 3 mesece. Če ne pride v tem času do sklenitve dogovora, se pogajanja zaključijo neuspešno, dogovora ni.

Prihodnjiki bomo predstavili vsebino Bele knjige Evropske komisije, ki jo je le-ta pripravila v pomoč pridruženim državam Srednje in Vzhodne Evrope pri vključevanju v skupni trg EU. Posebej bomo iz njene vsebine poudarili področja sindikalnega dela.

sindikalni ZAPRAŠNIK

SINDIKALISTI NE SMEJO POPUSTITI

Tovarna stavbnega pohištva v Radljah ob Dravi je bila pred leti podobno kot vsa lesnopredelovalna industrija pri nas v resni krizi, ki so jo rešili tudi po zaslugi prizadevnega dela delavcev. Tudi zaradi prizadevnega dela sindikata danes delavci prejemajo plače in druge prejemke po kolektivni pogodbi. Prav tako sodelujejo pri lastninjenju.

»Predstavniki Zveze svobodnih sindikatov na pogajanjih o splošni kolektivni pogodbi ne bi smeli popustiti pod pritiski delodajalcev. Če bi pristali na ukinitve regresa za malico in povračila stroškov za prevoz na delo, bi v našem podjetju verjetno več kot polovica članov izstopila iz sindikata,« pravi predsednik sindikata delavcev lesarstva v Tovarni stavbnega pohištva v Radljah ob Dravi Marjan Padošek. »V naši tovarni se mnogo delavcev vozi na delo iz Mute, Radelj, Vuze in drugih krajev, zato bi večino ukinitve povračila stroškov za prevoz na delo močno prizadela.«

MARJAN PADOŠEK: »V naš sindikat so vključeni domala vsi delavci v proizvodnji oziroma 80 odstotkov zaposlenih.«

Boljši pogoji za delo sindikata

V Tovarni stavbnega pohištva v Radljah ob Dravi, ki je hčerinsko podjetje Lesne iz Slovenj Gradca, je zaposlenih okoli 200 delavcev. »V naš sindikat je vključenih okoli 80 odstotkov zaposlenih. Razen manjšega števila zaposlenih v upravi podjetja so domala vsi delavci vključeni v sindikat,« pojasnjuje Marjan Padošek. »V zadnjem času so se izboljšali tudi pogoji za naše delovanje, saj je dobil sindikat svojo omaro in pisalno mizo. Pred tem smo imeli vse dokumente kar v garderobni omarici. Sicer pa imamo sestanke sindikata v glavnem izven delovnega časa, da ne bi trpelo naše delo. Kadar se moram nujno kaj pogovoriti z direktorjem podjetja, se tudi sam z njim

sestajam tik pred koncem delovnega časa ali po službi.«

Čeprav v Tovarni stavbnega pohištva v Radljah tudi zaradi narave proizvodnega procesa sindikat nima idealnih pogojev za svoje delovanje, so sindikalisti pri svojem delu učinkoviti in uspešni. »Delavci prejemamo plače po splošni kolektivni pogodbi za gospodarstvo. V glavnem vodstvo podjetja izplačuje plače redno in ob dogovorjenih rokih, le tu in tam izplačilo za kakšen dan zakasni. Proizvodnja oken, vrat in drugega stavbnega pohištva je sezonska, zato je razumljivo, da ima podjetje občasno likvidnostne težave. Tudi regres za lansko leto smo dobili po kolektivni pogodbi, vendar pa v treh delih. Na koncu leta je podjetje prispevalo vsem zaposlenim tudi sre-

dstva za novoletno družabno srečanje v podjetju.«

Ta čas delavci Tovarne stavbnega pohištva nimajo večjih problemov. Vedno pa ni bilo tako, saj je bila tovarna, podobno kot vsa lesnopredelovalna industrija pri nas, v veliki krizi. Najhujše težave je premagala zlasti po zaslugi prizadevnega dela delavcev. Vendar pa so delavci ob pomoči sindikata terjali tudi uresničevanje svojih pravic, ki jim jih dajejo zakoni in kolektivna pogodba.

V Tovarni stavbnega pohištva so morali pred tremi leti odpustiti tudi nekaj trajno presežnih delavcev. Teh pa ni bilo veliko, saj se je sindikat boril za ohranitev čim večjega števila delovnih mest. »Po pogajanjih s tedanjim vodstvom je podjetje odpustilo samo pet trajno presežnih delavcev,« pravi Padošek.

Delavci bodo solastniki podjetja

V zadnjem času pa imajo v Tovarni stavbnega pohištva nekaj problemov z določanjem začasnih presežnih delavcev. Kakor piše na oglasni deski podjetja, so bili delavci samo v prvih sedmih mesecih lanskega leta doma na čakanju skupno 10.440 ur. Kljub temu je tovarna plan proizvodnje dosegala okoli 95-odstotno.

»Zaradi sezonske narave dela prihaja v našem podjetju do prerazporeditev delovnega časa. V zvezi s tem se naš sindikat z vodstvom podjetja pogaja o čim bolj racionalnih prerazporeditvah. Na problem smo opozorili tudi pristojno inšpekcijo za delo,« pojasnjuje predsednik sindikata.

Delavci Tovarne stavbnega pohištva sodelujejo tudi pri lastninjenju svojega podjetja ozi-

roma Lesne v celoti. »Vedno delavcev je vložila v Lesno polovico certifikata in izplačane plače. Delavci smo, da bomo pomembni lastniki podjetja. Prvo soglasje za lastninjenje je podjetje dobilo.«

S kasnimi problemi pa ta čas najbolj ukvarjajo sindikalisti v Tovarni stavbnega pohištva? »Večjih kolektivnih problemov trenutno nimamo. Probleme imajo naši posamezni člani, ki jim jih pomagamo reševati. Tako zastopamo delavce v disciplinskih postopkih, včasih pa moramo pomagati tudi našim članom, ki se zdijo dežjo v socialni stiski. Kadar kakšen delavec v resni stiski – denimo v času bolezni – je na bolezenskem dopustu, mu na predlog sindikata podčrta dodeli enkratno socialno moč. Res pa je, da je pred več delavcev prosilo za socialno pomoč kot zadnje čase,« po-

snjuje Padošek. »Poleg običajne sindikalnega dela organizira naš sindikat tudi športno srečanja, članom nudimo strokovno literaturo in pomoč. Sindikat torej skrbi tudi za izobraževanje in za družabno življenje. Zlasti na področju sindikalnega izobraževanja bi storili še več kot doslej.«

Sicer lahko člani sindikata vložijo prošnjo za socialno pomoč in za pravno pomoč pri območni organizaciji Zveze svobodnih sindikatov za Slovenj Gradcu. Člani so veseli, da ta možnost obstaja, po pomoči pa se redko zatekajo. Problem je, da smo zelo oddaljeni sedeže območne organizacije. Delavec, ki bi se zatekel za pomoč v Slovenj Gradcu, imel že s tem veliko stroškov, zato si raje pomagamo sami.

Kdaj solidarnostna pomoč

Splošna kolektivna pogodba za gospodarstvo (Uradni list Republike Slovenije, št. 39/93 in 23/94) ureja solidarnostno pomoč v 4. točki 44. člena. Ta pomoč gre delavcu ob smrti ožjega družinskega člana, ki ga je (delavec) vzdrževal. Ker je konkretna določitev pravic do solidarnostne pomoči stvar kolektivnih pogodb, bodisi panožnih ali podjetniških, se o tem vprašanju pogajajo stranke teh kolektivnih pogodb. Edina omejitev je, da se delavcem s panožno oziroma podjetniško kolektivno pogodbo ne sme priznati manj pravic, kot jim jih daje splošna kolektivna pogodba za gospodarstvo.

Pogajalska skupina za sklenitev kolektivne pogodbe dejavnosti trgovine je v letu 1995 ugotovila, da so določanje določbe v zvezi z solidarnostno pomočjo v tej kolektivni pogodbi preohlapne in za delodajalce nezavezujoče. Zato je v spremembah in dopolnitvah kolektivne pogodbe dejavnosti trgovine Slovenije (Ur. list RS, št. 11/96) to pomanjkljivost odpravilo.

V spremembah in dopolnitvah je nova določba nedvoumna. Glasi se:

»Solidarnostno pomoč v ostalih primerih predlaga sindikat podjetja po vnaprej določenih merilih: za odsotnost zaradi bolezni nepretrgoma šest mesecev ali več in za odsotnost treh mesecev ali več zaradi poklicne bolezni ali nesreče pri delu pripada delavcu najmanj enkrat letno solidarnostna pomoč v višini, opredeljeni v prvem stavku te točke, ki jo izplača delodajalec.«

Po oceni komisije za tolmačenje Kolektivne pogodbe dejavnosti trgovine Slovenije

je vsebina citirane določbe dovolj jasna za njeno direktno uporabo: Sindikat družbe je delodajalcu glede na njegovo funkcijo dolžan predlagati izplačilo solidarnostne pomoči. Delodajalec pa jo mora tudi izplačati.

Razumljivo je, da bo predlagatelj poprej pridobil ustrezno dokumentacijo o bolezenski odsotnosti, iz katere bo ugotovil naravo bolezni in čas odsotnosti. Delavcem bo moral pojasniti, da bo te podatke potreboval izključno za predlog za dodelitev solidarnostne pomoči. Delavec pa podatke lahko da ali pa tudi ne. Le če sporoči podatke o trajanju bolezni in diagnozi, iz katere se ugotovi morebitna poklicna bolezen ali poškodba na delu, lahko na predlog sindikata pričakuje solidarnostno pomoč v višini povprečne mesečne plače v gospodarstvu v preteklem trimesečju.

Sandi Bartol, sekretar

IZ KAZENSKEGA ZAKONIKA REPUBLIKE SLOVENIJE

Kršitev temeljnih pravic delavcev

205. člen

Kdor vedoma ne upošteva tveganja ali prenehanju delovnega razmerja, o osebnem dohodku in nadomestilu za osebni dohodek, delovnem času, odmoru, vrnitvi, dopustu ali odsotnosti z dela, varstvu zdravja mladine in invalidnosti prepovedi nadurnega dela ali nočnega dela in tako krši delavca za pravice, ki mu gre, ali mu jo odvzame, se kaznuje z denarno kaznijo ali z zaporništvom do enega leta.

V ISKRI SE ISKRÍ

Sto šestdeset delavk in delavcev trboveljske Iskre smicon je, kot kaže, potrpljenje dokončno minilo: ponedeljek so začeli stavkati in nameravajo vse dotlej, dokler jim ne bodo izplačali plač za oktober, november in december – kajpak s pripadajočimi potnimi stroški vred.

Desetčlanski stavkovni odbor, sestavljen iz večinskega obodnega in manjšinskega obodnega sindikata, se je že pred mesecem po izbruhu nezadovoljstva sestal z upravo podjetja in s člani nadzornega sveta, vendar na tem sestanku ni bilo nič takega, česar ne bi vedel: da podjetje v zadnjem mesecu ustvari od 50.000 do 100.000 nemških mark izguba na mesec, da dolguje državi 620.000 mark iz naslova prispevkov, da bo oktobra zapadel rok, do katerega morajo delavci iz naslova prisilne prisilne plačati še za dobo 10 milijonov mark dolgov. Uprava podjetja bi seveda ne zbrala denar za izplačane zaostale plače; vsote, ki jih delavci nimajo kje vzeti. Medtem pa delavci ugibajo, kaj s njimi usoda jih čaka, in zagnano ugotavljajo, da za njih optimizem ni nobenih

otipljivih razlogov. V igri so namreč različne rešitve – sodelovanje s strateškim partnerjem (Siemens), razdrobitev na več manjših podjetij, med katerimi naj bi bila tudi nova firma Iskrasemi (v njem je Iskra Semicon večinska lastnica) – še najverjetnejša pa je – stečaj. No, stavkovni odbor, uprava podjetja in predstavniki nadzornega sveta so se v izjavi za javnost opredelili še za eno možnost, v kateri bi kot čudežna rešiteljica nastopila vlada. Čudežna zato, ker je malo verjetno, da bi bili ministrstvu za gospodarske dejavnosti ter za delo, družino in socialne zadeve pripravljeni dati 620 tisoč nemških mark samo za poplačilo obveznosti iz prispevkov...

Stavka še traja. Do zaključku redakcije (sreda, 12.00) smo zvedeli le to, da se je stavkovni odbor spet sestal z upravo podjetja in da še vedno išče možne poti iz krize.

D. K.

Foto: Sašo Bernardi

SMEH JE ZAMRL – V trboveljski Iskre smicon postajajo obrabi zaposlenih vse bolj zaskrbljeni...

Delavci Eterne čez noč na borzi

Janku Turnšku, lastniku zasebne firme Emo ETT, ki je v prostorih nekdanjega Ema Eterne nadaljevala proizvodnjo posode, se posel ni izšel. Posledica: tako kot čez noč je ostalo brez dela kar 238 Eterninih delavcev!

Posel je pravzaprav propadel že konec lanskega leta, ker Turnšek Skladu RS za razvoj ni poravnal prvih dveh obrokov v višini skoraj desetih odstotkov celotne kupnine za Ema Eterno. Sklad je zato kupoprodajno pogodbo razveljavil. Turnšek pa je proizvodnjo nadaljeval, čeprav ni imel sklenjene niti najemne pogodbe za stroje in strojno opremo. Zdaj jo je torej ustavil...

Kot smo zvedeli, se Sklad RS za razvoj še vedno pogaja z morebitnim kupcem Ema Eterne, vendar za zdaj še ni videti kakšnega otipljivega epiloga. Ključ je kajpak v ceni. Čeprav na skladu ne želijo potrditi, je najbrž edini interesent za

namreč, da bo z vsakim izgubljenim dnevom težje znova pognati proizvodnjo...

Kupnina za Emo Eterno je torej še vedno zavita v tančico skrivnosti. Predvidevamo pa lahko, da bi rad Sklad RS za razvoj za tovarno iztržil okoli deset milijonov mark, kolikor naj bi mu plačal tudi Janko Turnšek (če od celotne takratne kupnine odštejemo vrednost bivše traktorske hale štorske železarnice). Ali je to preveč, v Gorenju ne komentirajo; je pa Marjan Osle, zdaj že bivši direktor Emo ETT, menil, da si tako visoke kupnine ne more privoščiti noben zasebnik...

Če Sklad RS za razvoj in Gorenje ne bosta kmalu našla skupnega jezika, bo propadel tudi drugi razpis za prodajo Ema Eterne. To bi kajpak najbolj prizadelo prav delavce in še podaljšalo njihovo agonijo, ki se vleče že več let...

D. K.

RACIONALIZACIJA DESETKALA VRSTE

V podjetju Slosad iz Bohovca, v katerem je zaposlenih 88 delavcev, je pred dnevi 31. decembra dobilo odločbo, da so delavci razdeljeni za začasno prenehanje dela. Do 1. julija bodo doma čakali na delo. Za delavce, ki so presežni, je torej opremljenih kar 35 odstotkov vseh zaposlenih.

Kakšna bo nadaljnja usoda Slosada, pa ne zanima samo delavcev tega podjetja, ampak tudi številne kmete na Štajerskem. Slosad namreč odkupuje domača kmečka jabolka, višnje, borovnice, gobe in druge domače in gozdne sadeže, ki jih nato predeluje za prehrambeno-predelovalno industrijo. Če bi Slosad opustil kakšnega od svojih tradicionalnih programov, bi ostalo brez skromnega zaslužka veliko manjših kmetov, pa tudi vrtničarjev in brezposelnih, ki si s prodajo domačega sadja in gozdnih sadežev poskušajo izboljšati socialni položaj.

T. K.

ČAKAJOČ NA STEČAJ

Delavci Metalne Tis si ničesar ne želijo bolj, kakor da bi šlo njihovo podjetje čim prej v stečaj, saj že tri mesece niso dobili plače. Uradno so doma na čakanju na delo, dejansko pa čakajo na stečaj podjetja.

Invalidsko podjetje Metalna Tis je bilo ustanovljeno v začetku devetdesetih let v okviru Metalne TIO. Ko je ta šla v stečaj, je stečajna upraviteljica podjetje prodala zasebnemu podjetniku. Ker je podjetje zabredlo v velike težave, je lastnik sam predlagal uvedbo stečajnega postopka. Vendar pa to ni tako enostavno, ker gre za invalidsko podjetje. V predstečajnem postopku za takšno podjetje morata svoje reči tudi ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve in na njegov predlog še vlada. Šele nato lahko sodišče uvede stečajni postopek.

Delavci Metalne Tis so zadnje plačo dobili za mesec oktobra, pa še to samo v višini zajamčene plače. Novembra in decembra so skoraj vsi morali domov na čakanje, vendar 70-odstotnih plač ne prejema. Radi bi si poiskali socialno varnost na zavodu za zaposlovanje, a se tam ne morejo prijaviti kot brezposelne osebe, dokler sodišče ne uvede stečajnega postopka. Tako se je okoli 60 delavcev znašlo v začaranem krogu, iz katerega ne vidijo izhoda. Njihova socialna stiska je iz dneva v dan večja.

Delavcem pomaga konferenca sindikalnih podružnic Skee v Metalni. Prizadeva si, da bi lastnik in vsi pristojni organi čim prej storili vse, kar je potrebno, da bi imeli delavci Metalne Tis čim prej zopet zagotovljeno socialno varnost.

T. K.

KAJ DELAJO

V republiških odborih

Sindikata komunalnega in stanovanjskega gospodarstva

Podpisali aneks h kolektivni pogodbi

V določenem roku smo s partnerjema Gospodarsko zbornico Slovenije – Stanovanjskim združenjem in Združenjem delodajalcev Slovenije – stanovanjsko sekcijo podpisali aneks h kolektivni pogodbi stanovanjske dejavnosti. S tem smo omogočili pravno veljavno uporabo KP in tarifne priloge do 31. 8. 1997.

Poleg tega smo v dogovoru sprejeli tudi cilje in izhodišča za pogajanja o novi kolektivni pogodbi, ki so:

- pogajalske skupine si bodo v okviru svojih pristojnosti prizadevale za čimprejšnjo sklenitev nove kolektivne pogodbe za področje nepremičninskih dejavnosti;
- pogajanja za novo kolektivno pogodbo se bodo pričela takoj, ko bodo znana izhodišča in postopki v zvezi s splošno kolektivno pogodbo za gospodarstvo;
- prvi osnutek nove KP pripravi Združenje za poslovanje z nepremičninami.

Sedanja kolektivna pogodba dejavnosti velja do določenega novega roka brez poprejšnje najave odpovedi. Če pa pogajalci ugotovijo med pogajanja objektivne razloge in če tako ocenijo, lahko dosedanjo KP sporazumno ponovno podaljšajo.

Miloš Mikolič, sekretar

Sindikata poklicnih gasilcev Slovenije

Zanimiv obisk pri tržaških kolegih

Delegacija Sindikata poklicnih gasilcev Slovenije v sestavi Bogdan Godnič, Franc Rotar, Marjan Hočvar in Miloš Mikolič je v četrtek, 30. januarja, na povabilo regionalne organizacije sindikata CSIL obiskala gasilsko brigado iz Trsta.

Kolega iz sindikata poklicnih gasilcev v tej enoti, regionalni predsednik Mario Derossi, nas je prav lepo sprejel. Z nami pa se je po domače pogovarjal gasilec-voznik in sindikalni zaupnik v brigadi Marjan Semec. V pogovoru so nam najprej prikazali organizacijo gasilsko reševalne službe v Italiji in nato ustroj, potek službe in organiziranost brigade v Trstu, kjer je skupaj zaposlenih 250 gasilcev. Poleg centrale imajo še manjše izpostave v luki (za reševanje na vodi) ter v Miljah in na Opčinah za hitre intervencije v okolju. Tako delovni pogoji kot njihov status sta enotno rešena za vse na državni ravni in so državni uslužbenci. Teritorialno sicer pokrivajo določeno območje, vendar jih glede na potrebi lahko vsak trenutek pokličejo na ogroženo območje kjer koli v državi. Zato so temu primerno opremljeni in usposobljeni. Upoštevanje službe se kaže tudi v nagrajevanju, saj so njihove plače nekoliko nad povprečjem okolja. S prostovoljci nimajo neposrednega stika, v svojem prostem času pa lahko honorarno opravljajo gasilsko zaščito in dežurstvo npr. v gledališču, na sejnih, na tekmah ipd. Ogleдали smo si še prostore, številne garaže, sprejemno informativno komandno sobo, intervencijska vozila in opremo, učilnice, sobe za počitek, rekreacijsko dvorano, videoteko intervencij itd.

Na pogovor nas je sprejel tudi direktor enote v Trstu. Poudaril je željo po vzdrževanju medsebojnih stikov, ti so že vzpostavljeni z GB Ljubljana in ZGRS Kranj, saj bi s tem soočili dva koncepta organiziranosti in opreme, ki je pri njih pretežno domača, italijanska, pri nas pa pretežno nemška. Njihovi gasilci uporabljajo pri delu kombinezone, ki imajo tudi nekatere pomanjkljivosti, in jih zato zanimajo naše izkušnje z dvodelnimi delovnimi oblekami.

Nato smo skupaj odšli nato v njihovo menzo na kosilo, kjer si ga gasilci pripravljajo sami. To se šteje del njihovega usposabljanja za večdnevno življenje na ogroženih območjih (npr. ob poplavih, potresu ipd.), kjer morajo poskrbeti ne le zase, ampak tudi za ogroženo prebivalstvo.

Dogovorjeni čas obiska je kar prehitro minil. Po izmenjavi spominskih daril smo si pred odhodom obljubili, da bomo našli priložnost in jih povabili na ogled tudi kakšne naše enote.

Miloš Mikolič, sekretar

SINDIKAT kng SLOVENIJE

Izvršni odbor sindikata KNG Slovenije objavlja skladno z določbo 8. in 9. člena Pravilnika o podeljevanju priznanj sindikata KNG Slovenije

RAZPIS

za podelitev plaket in priznanj sindikata KNG Slovenije v letu 1997

1. Republiški odbor podeljuje plakete in priznanja posameznim članom in organizacijam v sindikatu KNG Slovenije ter drugim organizacijam.
2. Plaketa in priznanje se podeljuje za posebne dosežke predvsem na teh področjih:
 - uspešno in učinkovito delo med članstvom,
 - varovanje in izboljšanje ekonomskega, gmotnega in socialnega položaja članov,
 - razvoj in krepitev samostojnosti ter učinkovitosti sindikata na posameznih ravneh organiziranosti,
 - popularizacija in razvoj dejavnosti sindikata KNG Slovenije,
 - kreativno delo na področju med sindikalnega sodelovanja,
 - večletno delo in pomemben prispevek v organih in organizacijah ZSSS in sindikata KNG pri uresničevanju interesov članov, zaščiti članov in organizacije ter pri uveljavljanju in razvoju sindikata,
 - učinkovita zaščita in uveljavljanje temeljnih človekovih pravic članov,
 - pomemben prispevek k zdravemu in humanemu delovnemu okolju.
3. Predloge za podelitev plaket in priznanj lahko dajejo sindikati družb, območni odbori sindikata KNG, druge interesne oblike sindikalne organiziranosti in organi sindikata KNG Slovenije. Območni odbori sindikata KNG izberejo kandidate izmed predlaganih članov sindikata in sindikatov družb po teh kriterijih:
 - do 3000 članov na območju enega posameznika – člana in največ en sindikat družbe,
 - nad 3000 članov na območju največ dva posameznika – člana in največ en sindikat družbe.
 Predloge za podelitev plaket in priznanj morajo vsebovati pisno obrazložitev.
4. Plakete in priznanja bo podelil predsednik sindikata KNG Slovenije na svečani seji ali drugi javni svečanosti ob prazniku dela.
5. Predloge za plaketo in priznanje morajo sindikati družb poslati najkasneje do 28. februarja 1997 območnemu odboru sindikata KNG svojega območja, območni odbori pa do 15. marca 1997 na naslov: Sindikat KNG Slovenije, Dalmatinova 4, 1000 Ljubljana, z označbo »Sindikalna priznanja«.

Janez Justin, predsednik

Z Ivanom Juršetom, sekretarjem Sindikata delavcev gostinstva in turizma Slovenije, pred letno konferenco organizacije

(PRE)DOLGA POT DOGOVARJANJA

Sredi priprav na letno konferenco in tik pred 22. redno sejo predsedstva Sindikata delavcev gostinstva in turizma Slovenije smo obiskali Ivana Juršeta, sekretarja omenjene organizacije ZSSS. V zvezi z nekaterimi aktualnimi dogajanjimi in pripravami na konferenco nam je sogovornik povedal med drugim tole:

»Svojo letno konferenco bomo imeli konec prihodnjega meseca ali v začetku aprila. Na pomemben dogodek se kajpak intenzivno pripravljamo, kar nekaj stvari pa je še vedno nedorečenih. Med drugim razmišljamo o združitvi z enim izmed bližnjih oziroma ustreznih sindikatov. Poudarjamo: zaenkrat le razmišljamo. Tudi o tem, kje bo letna konferenca, še nismo sprejeli sklepa...«

- Marsikaj je torej še nedorečenega. Med drugim tudi pravilnik o financiranju in finančno-materialnem poslovanju, mar ne?

»Drži. In zato imamo kar precej težav. Glede financiranja organizacije smo mi povedali svoje. Večkrat smo tudi dali pripombe na predlagani osnutek pravilnika, pa smo po dveh letih govorjenja in usklajevanja še vedno brez tega pomembnega akta. Zato se marsikje zatika. Z letošnjim prvim januarjem naj bi uvedli višjo članarino, pa tega sklepa nismo še uresničili, ker preprosto ne vemo, kakšno bo delitveno razmerje. Naš predlog je, da bi ostalo območjem v prihodnje več denarja. Toda, kot že rečeno, pravilnika o financiranju še vedno nimamo. Zato smo v

negotivosti, zato pogosto ne moremo ukrepati, kot bi želeli...«

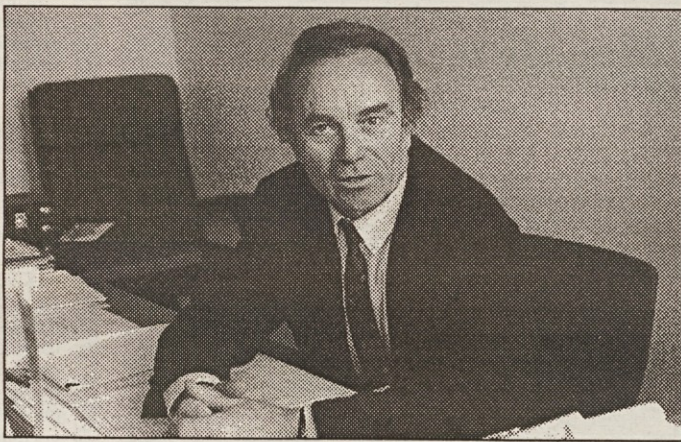
- Že večkrat je vaše predsedstvo poudarilo, da je potrebno v okviru ZSSS okrepiti strokovne službe. Je ostalo le pri besedah?

»Ja, veliko je bilo že govora o tem, da potrebuje sindikat učinkovite strokovne službe. Pri tem mislim na strokovnjake s področja prava in ekonomskih ved. Nima smisla, da bi iskali tovrstno strokovno pomoč zunaj hiše. Zato se že tako dolgo zavzemamo za omenjene kadrovske okrepitve, do katerih pa doslej, žal, še ni prišlo.«

- Po dolgih letih je znova

prišlo do sodelovanja s sindikati sosednje Hrvaške, mar ne?

»Tako je. S predsednikom Iztokom Bratožem sva bila gosta na seji hrvaških sindikatov, ki je bila v Poreču. Prepričala sva se, da se tudi onkraj državne meje sindikati ukvarjajo s podobnimi problemi kot v Sloveniji. Razlika je le v tem, da je na Hrvaškem vse še bolj zapleteno, saj se turistično gospodarstvo še ni postavilo na noge. Kajpak se sindikati ne morejo sprizniti tudi s krutim dejstvom, da preprosto ne smejo stavkati. No, ne glede na vse to smo se dogovorili za tesnejše sode-

Delavski enotnosti se ne nameravamo odpovedati

Na vprašanje, kako predsedstvo Sindikata delavcev gostinstva in turizma Slovenije gleda na sedanjo krizo glasila ZSSS, to je na vprašanja v zvezi z Delavsko enotnostjo, Ivan Jurše odgovarja takole:

»O tem, ali svobodni sindikati potrebujemo svoje glasilo ali ne, ni nikakršnega dvoma. Prepričani smo, da mora Delavska enotnost izhajati tudi v prihodnje. Še več: glasilo moramo bolj približati sindikalnim zaupnikom in večjemu številu članov naše organizacije. Tako bomo učinkovitejši in uspešnejši pri uveljavljanju pravic zaposlenih. Ob večji nakladi pa bo naš tednik tudi cenejši. To ob sedanjem zategovanju pasov in obračanju slehernega tolarja ni tako nepomembno. Ob vsem tem pa naše predsedstvo meni, da bi morala Delavska enotnost še bolj odsevati vse tisto, kar se dogaja na področju sindikalne dejavnosti, in biti še bolj oprijemljiv kazipost za delovanje sindikalnih zaupnikov. Povedano bolj neposredno: vsebina časopisa naj bo izrazito sindikalno obarvana, z natančno določenim ciljem in ne splošna oziroma kakršna koli. Naj se vidi sindikat, naj bo jasno, kaj hočemo in za kaj se točemo. Razgrnimo rezultate svojega dela in nikar ne skrivajmo tistega, s čimer nismo zadovoljni. Seveda mora Delavska enotnost izdajati zveza in ne kdorsibodi. Pri tem je naš sindikat pripravljen priskočiti na pomoč, vendar le na osnovi čistih računov. Nismo pripravljeni seči v žep za slab program, za neučinkovito glasilo in še manj za kakršne koli nepremišljene in nenamenske naložbe. Se enkrat: svoje glasilo potrebujemo in zanj smo pripravljeni tudi kaj storiti!«

lovanje in pogostejša medsebojna srečanja. Seveda smo načeli tudi vprašanje letovanj naših delavcev na Jadranu in ugodnejših tovrstnih aranžmajev.«

- Lani ste organizirali zimske športne igre. Pa letos?

»Mnogi, ki so bili lani na našem srečanju na Rogli, so predlagali, da bi se letos ponovno srečali. Zato smo sklenili, da se 21. marca znova pomerimo v veleslalomu. Znova na smučiških Rogli.«

Andrej Ulaž

Povzetek ocene uresničevanja socialnega sporazuma za leto 1996

NAJBOLJ SO ODPSTOPALE PLAČE

Socialni partnerji v Sloveniji so se leta 1994 odločili tripartitne odnose postaviti na trdnejše temelje, in zato so ustanovili nacionalno tripartitno posvetovalno telo z imenom Ekonomsko-socialni svet (ESS). Na ta način so te odnose bolj formalizirali in utrdili njihovo kontinuiteto.

Tripartitni socialni dialog je po treh letih trajno pognal korenine, dialog in kompromis pa se dotikata najpomembnejših ekonomskih in socialnih zadev. Tripartitem se ni izkoriščal za fasado demokratskega dialoga, za katero bi se skrivala obravnava nepomembnih vprašanj ali le seznanjanje z že sprejetimi odločitvami, ki bi jih s tem legitimirali. Tripartitem ni služil le za legitimizacijo kateregakoli izmed partnerjev. Niti ni služil za sredstvo, s katerim bi katerikoli partner želel ogroziti samostojnost drugih dveh partnerjev ali pa na njun račun izsiliti neupravičene pridobitve in s tem doseči kratkoročno politično prednost.

Slovenski sindikati in organizacije delodajalcev so se na ta način odločili da ne bodo svojega vpliva uveljavljali zgolj skozi »stranska vrata« preko tradicionalnih političnih kanalov, npr. strank v parlamentu. V večji meri se poslužujejo časovno (tako kot je tudi priporočeno v Mednarodni organizaciji dela) in strokovno sicer bolj zahtevnega, vendar tudi bolj preglednega in demokratičnega tripartitnega socialnega dialoga.

Partnerji v socialnem sporazumu so soglašali, da je potrebno vlogo ESS okrepiti s prejemom zakona o ESS. V njem naj bi med drugim opredelili:

- da ESS obravnava zakone in druge predpise, ki zadevajo interese partnerjev v ESS,
- način uveljavljanja mnenj ESS v postopku obravnave teh zakonov,
- zastopnost interesov večine predstavnikov delojemalcev in delodajalcev,
- način financiranja ESS.

Zakon še ni bil sprejet.

ESS je obravnaval tista vprašanja oziroma probleme, ki so bistvenega pomena za socialne partnerje. Na sejah ESS so bile obravnavane vse tiste teme, ki jih obravnavajo podobni organi po svetu, npr: delovnopravna zakonodaja, posvetovanja pred večjimi konfliktmi na trgu delovne sile oziroma ohranjanje socialnega miru, politika plač, posvetovanje o širši ekonomski in socialni politiki ipd. Ocenjujemo tudi, da je bila kakovost strokovnih podlag, pripravljenih za pogajanja, odločitve ali izdajo mnenj, ustrežna.

V ESS je bilo sporazumevanja precej uspešno; s tem je ESS dobro opravil svojo vlogo ohranjanja socialnega miru. Seje so bili sklicevane dokaj redno in s tem je bila dosežena stalnost tripartitnega socialnega dialoga.

Doseganje ciljev

Ključni cilji ekonomske in socialne politike za leto 1996 so bili doseženi nekoliko skromneje

od predvidevanj. Manjša od pričakovane je bila rast bruto domačega proizvoda, socialna in pravna varnost pa se nista bistveno spremenili. Veliko slabši so rezultati na področju zaposlovanja.

Večja gospodarska konkurenčnost je bila dosežena le deloma. K temu sta prispevala stroškovna razbremenitev gospodarstva in zniževanje stroškov na podjetniški ravni.

Ločeno mnenje GZS in ZDS (doda se k točki 3): »S februarjem 1996 so bile znižane prispevne stopnje za socialno zavarovanje v globalu za 1,7 odstotne točke (s 44,7 % na 42 %), vendar je potrebno ob tem poudariti, da je bilo v letu 1996 ukinjeno subvencioniranje plačanih prispevkov delodajalca za socialno varnost neto izvoznikov v višini 10 milijard tolarjev, kar je določal sprejeti zakon v letu 1995. Ob sprejemanju socialnega sporazuma za leto 1996 pa so se partnerji dogovorili za nadaljnje znižanje prispevnih stopenj socialnih zavarovanj za delodajalce (v globalu za 4 odstotne točke, z 42 % na 38 %), poudariti pa je potrebno, da je bil v julijem 1996 uveden tudi nov davek na izplačane plače (povprečna stopnja davka na izplačane plače za julij 1996 znaša po oceni 3,2 %), dvignjena je bila raven minimalne plače za 10,6 % in regresa za letni dopust za 102.000 SIT.«

Delež investicij v bruto domačem proizvodu se sicer povečuje, vendar se je tempo rasti investicijskega povpraševanja upočasnili. Kljub oživljanju investicij tudi v predelovalni industriji te še ne zadoščajo za odpravljanje tehnološkega zaostajanja.

Petodstotna rast BDP ne bo dosežena. Ocenjuje se, da bo popravljena spomladanska ocena triodstotne gospodarske rasti nekoliko presežena in bo po zadnjih ocenah okoli 3,5-odstotna.

Zaposlenost se je v letošnjem letu nekoliko zmanjšala (-0,5 %), ni pa bil dosežen cilj o rasti zaposlovanja v gospodarstvu. Mednarodno primerljiva stopnja brezposelnosti, ki jo enkrat letno ugotavlja SURS, znaša za leto 1996 7,3 % in je tako nižja od povprečja v EU (11,4 %). Registrirana brezposelnost se še vedno ohranja na sorazmerno visoki ravni (okrog 14 %).

Rast zaposlovanja na področjih, ki se financirajo iz javnih sredstev, je bila v letu 1996 višja od predvidene ob sprejemanju socialnega sporazuma. V letu 1996 niso nastajale nove agencije, skladi in drugi organi v sestavi državne uprave.

Stopnja inflacije v obdobju december 96/december 95 je bila 8,8 % in je bila torej za 0,2 % višja od primerljive lanskoletne inflacije.

Delež javnofinančnih prihodkov in odhodkov v ocenjenem bruto domačem proizvodu se je v letu 1996 zmanjšal (prihodki: 45,9 %, odhodki: 45,9 %), njihova rast pa bo prav tako nižja od rasti bruto domačega proizvoda (prihodki: 3,1 %; odhodki: 3,0 %).

Socialna varnost najbolj ogroženih socialnih skupin se ni izboljšala. To pa zato, ker se sistem socialne varnosti preveč širi in tako pokriva tudi nekatere skupine prebivalstva, ki do nje niso

upravičene. Sistem socialne varnosti je predrag, hkrati pa ne rešuje svojega temeljnega poslanstva – socialne zaščite najbolj ogroženih skupin prebivalstva.

Davčna reforma je pospešena tako instucionalno (ustanovitev Davčne uprave RS) kakor tudi vsebinsko (začetek obravnave zakona o davku na dodano vrednost). Za področje pokojninske reforme pa so pripravljena izhodišča za pripravo sprememb pokojninskega sistema.

Sedanja gibanja na področju plač ne podpirajo skupnih prizadevanj za ohranjanje realne ravni plač. Realna rast plač bo v letu 1996 presegla ocenjeno rast BDP, kar je v nasprotju s pričakovanji. Takšna gibanja so tudi v nasprotju s cilji na področju podjetniških investicij.

Zahtevano poenotenje višine izplačil stroškov službenih potovanj in prehrane zaposlenih v letu 1996 ni bilo doseženo.

Kolektivne pogodbe v letu 1996 so temelj plačne politike. V letu 1996 ni bil sprejet noben predpis, ki bo omejeval spoštovanje kolektivnih pogodb. Kljub temu pa v praksi nastajajo problemi z njihovim uresničevanjem (podjetja z likvidnostnimi težavami, t. i. mala podjetja).

Na področju pravne varnosti v letu 1996 ni bilo izboljšanja. Število sporov in s tem njihovo prepočasno reševanje je še vedno glavna šibka točka pravne varnosti. Razlog so očitno tudi nedorečeni predpisi (tako ne dovolj dorečene kolektivne pogodbe kot ne dovolj prilagojena delovnopravna zakonodaja).

Zaposlenost se je zmanjšala, zlasti v industriji

Tokovi na trgu delovne sile so tesno povezani z gospodarskimi gibanji. Osnovne značilnosti gibanj na trgu delovne sile v letu 1996 so po zadnjih ocenah te:

- skupna zaposlenost se bo zmanjšala za okoli -0,5 % (v letu 1995 za 2 %),
- zaposlenost v gospodarskih podjetjih in organizacijah se bo zmanjšala za okoli -3,5 % (v letu 1995 za -3,1 %),
- zaposlenost v negospodarstvu se bo povečala za okoli 1,5 % (v letu 1995 za 2 %),
- zaposlenost v drobnem sektorju se bo povečala za okoli 10,7 % (v letu 1995 za 16,7 %),
- samozaposlenost se bo povečala za okoli 1,8 % (v letu 1995, 3,2 %),
- zaposlenost v drugih oblikah delovne aktivnosti pa bo višja za okoli 3,1 % (v letu 1995 za okoli 8 %).

Najbolj se bo zaposlenost zmanjšala v industriji in rudarstvu (za okrog 15.000 ali 6,5 % v primerjavi s povprečjem leta 1995). To bo tudi glavni razlog za visoko stopnjo rasti produktivnosti v industriji (v letu 1996 je bila okoli 7-odstotna).

Rast realnih plač in stroškov dela ne vpliva negativno samo na izvozno konkurenčnost slovenske industrije, temveč ima negativen vpliv tudi na zaposlenost (tako je ocenjeno, da se je ob danem

gibanju proizvodnje za vsak odstotek povečanja realnih plač na zaposlenega po letu 1992 zaposlenost zmanjšala za 0,25 %).

Število registriranih brezposelnih se je v prvi polovici leta 1996 pospešeno zmanjševalo zaradi črtanja iz evidenc. Ob koncu leta 1996 je bilo registriranih 122.000 brezposelnih oseb, stopnja brezposelnosti je znašala 14,2 % (letno povprečje 13,9 %). Zaradi črtanja iz evidenc je nekoliko upadel delež dolgotrajno brezposelnih, ki pa je še vedno visok (55 %). Vedno višji je tudi delež brezposelnih, starejših od 40 let (septembra 1996 37,2 %), delež brezposelnih brez strokovne izobrazbe pa ostaja okoli 46-odstoten. Že od leta 1995 neprestano narašča delež žensk med brezposelnimi, v septembru 1996 je znašal 48,6 %. Mednarodno primerljiva stopnja brezposelnosti je maja 1996 znašala 7,3 % (v letu 1995 7,4 %), kar je precej manj od povprečne stopnje brezposelnosti v EU (11,4 %) in približno na ravni povprečne stopnje brezposelnosti v državah OECD (7,9 %). Mednarodnim kriterijem za ugotavljanje brezposelnosti je v letu 1996 ustrezala le približno polovica registriranih brezposelnih (od 118.000 registriranih brezposelnih le 69.000 oseb po anketi o delovni sili). Registrirani brezposelni, ki ne izpolnjujejo mednarodnih kriterijev za brezposelnost, so bodisi opravljali kakšno delo in so torej bili delovno aktivni (okoli 19.000), bodisi niso iskali zaposlitve ali pa niso bili pripravljeni sprejeti zaposlitve v zahtevanem roku dveh tednov. Z razliko med registrirano in t. i. anketno brezposelnostjo se sicer soočajo tudi v drugih državah, vendar je razlika pri nas veliko večja. Glavni razlogi za veliko razliko pri nas pa so:

- velik delež dolgotrajno brezposelnih, saj dolgotrajno brezposelni praviloma ne iščejo tako prizadevno zaposlitve ali pa to celo povsem opu- stijo,
- razširjenost sive ekonomije, ki daje zaslužke registriranim brezposlenim,
- občasno delo brezposelnih, ki ga dovoljuje zakon.

Povpraševanje delodajalcev po delovni sili ostaja v mejah iz leta 1995. Kar 66,0 % potreb za zaposlitve je za določen čas, dobrih 70,0 % za nova delovna mesta, nadomestno zaposlovanje pa obsega približno petino vseh razlogov za zaposlitev delavca.

Vlada Republike Slovenije je za odpravljanje brezposelnosti in pospeševanja zaposlovanja v Republiki Sloveniji v letu 1996 sprejela Program ukrepov aktivne politike zaposlovanja za leto 1996 in za realizacijo programov aktivne politike zaposlovanja namenila 2 milijardi tolarjev poroštvenega potenciala.

V okviru tega programa se je v letu 1996 prvič izvajal tudi projekt pomoči države pri kadrovske prenovi in preprečevanju prehoda presežnih delavcev v odprto brezposelnost. V ta projekt je vključenih 12 podjetij, in sicer: Planika Kranjske Peko Trgovina Tržič, TAM Maribor, Hidromontaža Maribor, Cimos Koper, MTT Melje Maribor, Bombažna predilnica in tkalnica Tržič, Mariborska livarna Maribor, Litostroj Ljubljana, Paloma Sladki vrh, Radeče papir Radeče in Pivka Perutninski kombinat Košana.

Na področju zaposlovanja partnerji nismo dosegli zastavljenih ciljev.

(Nadaljevanje v prihodnji številki)

Livarno Vuzenica pred sanacijo?

ZA MODERNIZACIJO LIVARNE BI POTREBOVALI SVEŽ KAPITAL

Livarno Vuzenica že nekaj let pestijo resne težave. V modernizacijo proizvodnje bi morali vložiti svež kapital, vendar republiški razvojni sklad, ki je lastnik Livarne, še ni uspel najti tujega ali domačega vlagatelja oziroma kupca. Če Livarna ne bo dobila sredstev za modernizacijo, bodo morali še enkrat odpuščati trajno presežne delavce. Sindikat kovinske in elektroindustrije se bori za delavske pravice.

"Delavcem Livarne Vuzenica ta čas ni lahko, saj je naše podjetje že lep čas v krizi," pravi predsednik Sindikata kovinske in elektroindustrije v Livarni Vuzenica Jože Šajber.

Število zaposlenih se je s 520 zmanjšalo na 357

Livarna je skupaj s kovačijo na Muti, tovarno male kmetijske mehanizacije na Muti in obrata jeklenega granulata delovala v okviru podjetja Gorenje Muta. Kmalu po tem, ko se je Livarna osamosvojila in izstopila iz sistema Gorenje, je zabredla v težave, ki so se še povečale zaradi razpada nekdanjega jugoslovanskega tržišča.

Zato je podjetje prešlo v last Sklada Republike Slovenije za razvoj. Vodstvo podjetja in delavci so pričakovali, da bodo skladovi strokovnjaki podjetju pomagali pripraviti razvojni program in utreti pot zlasti na tujem tržišču, vendar se to ni zgodilo. Sklad je najprej podjetje razdelil na štiri samostojna po-

djetja (Livarno Vuzenica, Kovačija Muta, Tovarna male kmetijske mehanizacije in Tovarna jeklenega granulata) in jih je nato začel prodajati. Sklad je samostojna podjetja, ki jih je ustanovil, tudi kreditiral. Tako je Livarno Vuzenica dobila 1,7 milijona mark, sedaj pa skladu skupaj z obrestmi menda dolguje že 3 milijone mark. Doslej je skladu uspelo prodati samo Tovarno jeklenega granulata, kjer je zaposlenih okoli 80 delavcev. Podjetje se sedaj imenuje Abrasiv, kupilo pa ga je neko francosko podjetje. Samo s prodajo tega podjetja je menda sklad za razvoj dobil več, kot je vložil v vse štiri programe bivšega enotnega podjetja. Sklad je prodal tudi proizvodno halo tovarne kmetijske mehanizacije, ki jo je kupilo avstrijsko podjetje Minka.

Republiški razvojni sklad je prodal tudi počitniški dom na Krku, ki so ga delavci zgradili sami s prostovoljnimi prispevki in delom, vendar je bil knjižen kot lastnina tovarne. Kupnino za delavski dom je sklad pobral za obresti na kredite.

Plače ne dosegajo določenih s kolektivno pogodbo

Kljub posojilu sklada in prizadevanju delu zaposlenih Livarno Vuzenica še ni uspela izplavati iz težav. "Livarna še vedno posluje z izgubo, delavci pa že šest mesecev prejemamo plačo po zakonskih določilih o zajamčenih plačah. To pomeni,

da plače zaostajajo za 10 ali še celo nekaj odstotkov več za kolektivno pogodbo," pravi Jože Šajber. "Sicer pa že pet let delavci ne dobivamo plač redno. Običajno jih dobimo do konca meseca za prejšnji mesec. Prejšnje leto smo morali izplačilo plač večkrat izsiliti celo s stankami."

Tudi za regres se morajo delavci vsako leto boriti. "Lani smo

Jože Šajber, predsednik Skei v Livarni Vuzenica: "Sindikat si prizadeva za zaščito delavskih pravic in interesov."

dobili 45.000 tolarjev regresa v bonih, vendar še nismo vrgli puške v koruzo. Za izplačilo lanskoletnega regresa se bo naš sindikat še boril," pojasnjuje Šajber. Druge prejemke prejema delavci Livarne po kolektivni pogodbi.

Pred dvema letoma je Livarno Vuzenica odpuščala tudi trajno presežne delavce. "Vodstvo podjetja je odpuščalo okoli 100 delavcev, ki so dobili odpravnine."

Po informacijah, ki jih ima sindikat kovinske in elektroindustrije, naj bi na skladu pred časom že razmišljali o stečaju Livarne. Vendar se je temu odločno uprl Skei in tudi lokalni politiki in župani občin Vuzenica, Muta, Radlje in Podvelka-Ribnica. "Za obstoj podjetja sta se zavzela tudi bivša poslanca v državnem zboru s Koroške Vladimir Topler in Maks Sušek. Delavci pričakujejo, da se bo za zagotavljanje normalnih pogojev gospodarjenja za Livarno zavzemal tudi sedanji poslanec v državnem zboru Herman Tomažič," pojasnjuje Šajber.

Kako izpeljati sanacijo

Potem ko je bila zamisel o stečaju Livarne Vuzenica neuresničena je republiški razvojni sklad terjal, naj vodstvo pripravi sanacijski program.

"Zaradi dolgotrajne krize Livarno Vuzenica že dolgo let ni investirala v modernizacijo proizvodnje. Zato je tehnološka oprema zastarela in iztrošena. Livarna bi za modernizacijo nujno potrebovala 15 milijonov mark svežega kapitala. Po modernizaciji bi na delavca lahko ustvarila letno 80.000 mark prihodka. Vendar zaenkrat še nihče ni pokazal interesa za to,

da bi investiral v Livarno. Sklad si sicer prizadeva, da bi zanjo našel kupca, ki bi jo bil pripravljen tudi modernizirati, a mu doslej to še ni uspelo." Glede na to, da v razvitih državah Evrope livarne zapirajo, v Sloveniji pa jih je vse manj, delavci upajo, da se bo kupec za Livarno prej kot slej vendarle našel.

"Če livarna ne bo dobila svežega kapitala za modernizacijo, bo morala ponovno odpuščati trajno presežne delavce. Sanacijski načrt namreč predvideva, da bi brez investicije lahko z 260 zaposlenimi Livarno letno ustvarila 51.000 mark prihodka na zaposlenega. V tem primeru bi bilo njeno poslovanje rentabilno. To pomeni, da bo v tem primeru moralo vodstvo Livarne odpuščati okrog 100 delavcev."

Pri uresničevanju sanacijskega načrta naj bi Livarno priskočilo na pomoč tudi ministrstvo za delo, socialne zadeve in družino s sredstvi za ohranjanje delovnih mest. V naslednjih dneh bo v Vuzenici sestanek, na katerem se bodo vsi pristojni pogovarjali kako naprej, da bi se Livarno izognila najhujšemu in krenila po poti sanacije.

Časa ni na pretek

Medtem ko delavci čakajo na odločitev, jih je 60 do 70 doma na čakanju. Čeprav si trenutno odgovorni tako v skladu kot v vodstvu podjetja prizadevajo, da bi podjetje rešili, delavci niso ravno optimistični. Večletne težave, nizke plače in neizpolnjene obljube so naredili svoje. Delavci danes ne zaupajo obljubam več tako, kakor so jim nekoč. Zato odgovorni za rešitvami ne bi smeli več odlašati.

Tomaž Kšela

Nejasna perspektiva Kovačije Muta

SKORAJ VSI ZAPOSLENI SO VKLJUČENI V SKEI

Kriza, ki se je v Kovačiji Muta začela že pred leti, še vedno traja. Njen lastnik sklad je še ni uspel prodati, delavce skrbi, kaj bo z njihovim podjetjem. Plače imajo manjše od določenih s kolektivno pogodbo, regres so dobili v bonih. V bitki za delavske pravice pa pogrešajo tudi strokovno pomoč.

"Ko je lastnik Kovačije Muta postal republiški razvojni sklad, smo delavci upali, da bo sklad podjetju pomagal rešiti probleme, vendar se to ni zgodilo," pravi predsednik sindikata kovinske in elektroindustrije v Kovačiji Muta Janez Tratnik. "Kovačija ima še vedno težave, nejasna pa je tudi njena perspektiva."

Včasih je v Kovačiji delalo 340, danes pa 172 delavcev

Kovačija je v sto odstotni lasti republiškega razvojnega sklada. Ko je ta postal njen lastnik, ji je dal kredit za repromaterial in obratna sredstva, vendar jo sedaj tepejo visoke obresti na sposojena sredstva. Pred desetletjem je bila Kovačija, ki izdeluje vrtno in poljedelsko orodje, odlivke, sadjarsko opremo in še nekatere druge izdelke, še paradni konj gospodarstva na Muti. Močno jo je prizadel razpad bivšega jugoslovanskega tržišča in vojna na Balkanu, saj je ravno na ta področja prodala največ svojih izdelkov. Takrat je v podjetju delalo okoli 340 delavcev, v zadnjih letih pa so že dvakrat ugotavljali in odpuščali trajno presežne.

Delavci so pričakovali, da bo republiški razvojni sklad podjetju pomagal rešiti razvojne težave, namesto tega pa poskuša Ko-

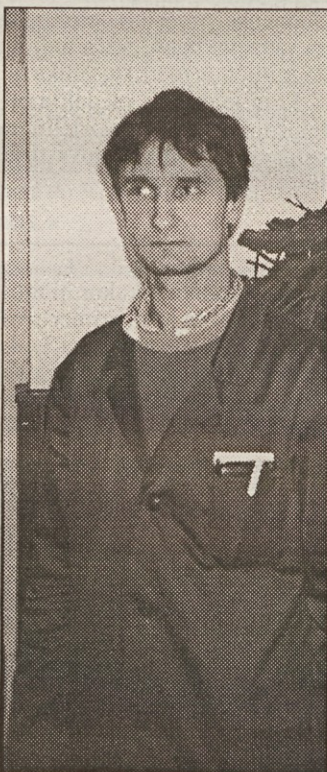
vačijo kar najhitreje prodati ali olastniti. Sedaj si delavci prizadevajo, da bi skupaj z upokojenci in bivšimi zaposlenimi z notranjim odkupom postali 43-odstotni lastniki podjetja.

"Težave še posebej občutimo delavci," pravi Janez Tratnik. "Prejemamo plače pod kolektivno pogodbo. Vodstvo podjetja sicer trdi, da so po kolektivni pogodbi, vendar pa delavci menimo, da smo razporejeni v nižje tarifne razrede, kot bi morali biti. V zvezi s plačami pa je še en problem. V podjetju imamo podpisano podjetniško kolektivno pogodbo, ki je za delavce ugodnejša kot panožna, plače pa prejemamo po panožni kolektivni pogodbi. Zato smo z vodstvom podjetja v zvezi s tem v sporu in se nameravamo še pogajati." Res pa je, da so pred letom morali v Kovačiji za plače še stankati. Sedaj so se razmere toliko izboljšale, da jim vsaj tega ni več treba početi.

Regres v bonih

"Vodstvo nam je lani obljubilo, da bomo dobili regres dobili izplačan v tolarjih, dobili pa smo ga v petih obrokih v bonih. Zaradi tega smo bili delavci nezadovoljni, saj smo celo bone dobili šele v jeseni..."

Težave v podjetju nastajajo tudi zaradi premeščanja delavcev. "Skupina delavcev iz režijskih služb in vzdrževanja

Janez Tratnik, predsednik Skei v Kovačiji Muta: "Na ugotavljanje trajno presežnih delavcev ne bomo več pristali."

je bila premeščena v neposredno proizvodnjo, vendar vse ni potekalo tako, kot bi moralo. Tudi o tem se še pogajamo z vodstvom."

"Lani je podjetje skupaj s Tovarno kmetijske mehanizacije ustanovilo invalidsko podjetje, kjer sedaj dela blizu 30 delavcev iz našega podjetja," pojasnjuje Tratnik.

"Kriza v Kovačiji traja že štiri leta. Med delavci vlada negotovost, kaj nas čaka. Ker smo že dvakrat odpuščali trajno presežne, sindikat na ponovno

odpuščanje delavcev ne misli več pristajati. Vodstvo, ki ni sposobno zagotoviti dela za toliko delavcev, kolikor nas je še ostalo, naj raje odstopi," pravi predsednik Skei v podjetju. "Sklad nas hoče prodati, vendar zaenkrat še ni našel kupca. Ta problem je treba čim prej rešiti, saj je tehnologija v tovarni zastarela in iztrošena, delo v tovarni pa za delavce vse bolj težko in nevarno. V stroje v neposredni proizvodnji že leta in leta ni nihče nič vlagal." Delavci skladu zamerijo, ker je prodal njihov dom v Malinski na Krku, ki so ga postavili oziroma obnovili s svojimi prostovoljnimi prispevki in z lastnim delom. S kupnino je menda sam sebi poravnal obresti za kredit, ki ga je dal Kovačiji.

Potrebujejo strokovno pomoč

Danes se za pravice delavcev ne bori nihče več razen sindikata. "V sindikat kovinske in elektroindustrije v Kovačiji je vključenih 95 odstotkov zaposlenih. Vendar si želimo več pomoči od profesionalcev v Skei, saj so danes problemi, s katerimi se srečujemo sindikalisti, tudi strokovno zelo zapleteni in bi pri njihovem reševanju potrebovali pomoč. Naša težava je, da smo na obrobju območja. Trenutno nam pomaga samo sekretar območne organizacije ZSSS za Koroško, območni odbor Skei pa nima nobenega profesionalca. V našem podjetju že dve leti ni nobenega profesionalca. Zato smo zaprosili za

pomoč Bogdana Ivanoviča iz Maribora, ki se je na naše vabilo odzval. Bili smo zelo zadovoljni, saj nam je po strokovni plati veliko pomagal," pravi Janez Tratnik.

Usposabljanje za člane sveta delavcev

V Kovačiji deluje tudi svet delavcev. "Dobro bi bilo, da bi Skei za člane sveta delavcev organiziral kakšen seminar na našem koncu, saj bi se morali za delo v svetih delavcev člani primerno usposobiti. Resnično potrebujemo sindikalisti v podjetjih v manjših krajih več pomoči, sicer se lahko zgodi, da se bo začelo število članov postopoma zmanjševati. V velikih mestih je sindikalistom v podjetjih lažje, saj se lahko zatečejo po stokovni nasvet na območno organizacijo," opozarja Tratnik.

Sindikalisti v Kovačiji Muta so torej odločeni, da se ne bodo pustili ugnati in se bodo za delavske pravice še naprej odločno borili.

Tomaž Kšela

In memoriam Janko Rudolf

Narodni heroj Janko Rudolf se je rodil leta 1914 v Križu pri Komendi. Po poklicu je bil železostrojar. Že pred drugo svetovno vojno je bil sindikalni delavec. V delavsko gibanje se je vključil v tovarni Unitas iz Ljubljane. Kot član Ursovih sindikatov je deloval zlasti med kovinarji. Že leta 1941 se je vključil v narodnoosvobodilno vojno, za kar je dobil red narodnega heroja. Bil je tudi nosilec Spomenice 1941.

Od maja do novembra 1946 je bil podpredsednik glavnega odbora sindikatov Slovenije. Od novembra 1946 do februarja 1958 pa je bil predsednik Zveze sindikatov Slovenije. Za delo v sindikatih je prejel Zlati znak ZSS. Bil je tudi podpredsednik Skupščine SR Slovenije, sekretar sekretariata za delo. Več let je bil predsednik Zveze združenj borcev NOV Slovenije.

Pokojnika se bodo številni starejši sindikalisti še dolgo spominjali.

F. K.

Z A N O V O

OTROCI JO POTREBUJEMO!

PRISPEVAJTE PO SVOJIH MOČEH!

ŽIRO RAČUN: 50101-654-41037.

HVALA.

OBJAVE O PRISPEVKIH PREBERITE V REVJI OTROK IN DRUŽINA.

Mediatržišna Kmetijska Ljubljana

Vpogled davkarije v bančne račune neustaven in nezakonit

ALI VLADA PREHITEVA PO DESNI?

V Sloveniji desetletja govorimo o tem, kdo plačuje "cesarju, kar je njegovega" in kdo bi še moral, pa ne, in zakaj ne. Reforma davčnega sistema, ki je v teku, naj bi odgovorila na vsa ta vprašanja. Se pa zdi, da država kaže preveliko vnemo, ko si pripravlja teren za pobiranje davkov od vseh, od pridobitnih državljanov in vsakršnega dohodka. Hoče imeti tako popoln nadzor nad prejemki in prihranki državljanov, da bodo ti morda začeli svoj denar spet hraniti na prastar način, v nogavicah, pod kuhinjskimi podnicami ali na podstrešjih? Podlaga za tako ravnanje sta zakon o davčnem postopku, ki je začel veljati s prvim januarjem letos, in vladina uredba o pogojih, pod katerimi je treba davčnim zavezancem nakazovati plačila in prejemke na njihove račune v bankah in hranilnicah. S to uredbo si je vlada nakopala jezo bank, ki so pred dnevi pri ustavnem sodišču vložile pobudo za oceno ustavnosti in zakonitosti nekaterih členov omenjenega zakona in uredbe.

Banke so prepričane, da sta oba v nasprotju tako z ustavo (samo zakon naj bi dovolil davčni nadzor) vtikati nos v premoženjsko stanje fizičnih oseb) in z zakonom o bankah in hranilnicah (banke smejo podatke o bančnih vlogah sporočiti samo na pisno zahtevo sodišča, če je zoper lastnika uveden sodni postopek). Zato naj bi ustavno sodišče do dokončne odločitve zadržalo izvrševanje spornih členov zakona in uredbe. Banke se boje, da bi izvrševanje 30. člena zakona o davčnem postopku in 8., 9., 10. in 11. člena uredbe spodbudilo varčevalce, da bi začeli pospešeno dvigovati denar iz bank. S tem naj bi bila ogrožena njihova dejavnost, saj devizni in tolarški prihranki tvorijo večino finančnega potenciala bank.

Vprašljiva je smotrnost dvigovanja denarja iz bank in hranilnic in shranjevanje prihrankov v nogavicah potem, ko je ta bil nakazan na račun v banki in da-

vkarija zaradi zakona in odredbe tako ve zanj. Na ta argument se banke ne morejo opirati. So pa zato drugi razlogi bank, namreč vladino neupoštevanje ustave in zakonov, ki jih je pred tem sama ponudila in državni zbor sprejel, najbrže dovolj čvrsta opora ustavnemu sporu. Poglejmo podrobneje.

Z 61. členom zakona o bankah in hranilnicah naj bi bila navzkriž tako uredba v svojem 9. členu ter zakon o davčnem postopku v 30. členu. Zakon o bankah in hranilnicah v omenjenem členu določa, da so podatki o bančnih vlogah poslovna skrivnost, ki jo banke smejo razkriti samo na zahtevo sodišča, kadar je zoper lastnika uveden kazenski postopek. Uredba o pogojih, pod katerimi je treba plačila in prejemke nakazovati davčnim zavezancem na njihove račune v bankah in hranilnicah, v 9. členu tem finančnim organizacijam naroča, naj davčni službi na

njeno zahtevo poročajo o prilivih in odlivih na računih davčnih zavezancev. Zakon o davčnem postopku v 30. členu terja od bank isto. Niti en sam stotin, ki ga boste v bodoče zavrteli v rokah, ne bo ušel nadzoru davkarije oziroma države! Izvzeti so le žiro računi, ki so po zakonu o obligacijskih razmerjih transakcijski, vsi drugi fizične osebe odprte v bankah in hranilnicah, pa so bančne vloge, torej zanje velja 61. člen zakona o bankah in hranilnicah.

Bančni pravni in finančni strokovnjaki so odkrili luknje tudi v štirih členih uredbe (od osmega do enajstega člena), v katerih je vlada določila način, kako banke in hranilnice poročajo davčnemu uradu. Ti členi naj ne bi imeli opore v drugih zakonskih aktih, na podlagi katerih naj bi bili izdani in na katere se opira vlada. Osmi člen tako na primer terja, da mora obvestilo banke vsebovati tudi davčno številko zavezanca, čeprav banke prav po nobenem zakonskem ali podzakonskem aktu ne morejo od fizičnih oseb, se pravi državljanov, zahtevati davčne številke.

Po naših izkušnjah pa mora zdaj občan, ki sklone kakršno koli razmerje o delu ali opravlja honorarno delo, k drugim podatkom priložiti davčno številko. Ta je bankam potemtakem na vpogled, ne da bi jo posebej zahtevali.

Še lepše je "sozvočje" uredbe, ustave in zakona o varstvu osebnih podatkov. Ustava v 38.

členu zagotavlja varstvo osebnih podatkov in prepoveduje uporabo osebnih podatkov v nasprotju z namenom zbiranja ter zagotavlja sodno varstvo podatkov ob njihovi zlorabi. In kaj so osebni podatki? Banke so ugotovile, da zakon o varstvu osebnih podatkov mednje prišteva tudi premoženjsko stanje državljanov... Torej lahko samo zakon določi, da je davčna uprava upravičena do zbiranja teh podatkov, uredba, ki je nižjega ranga, pa ne.

Kako se bo ta kolobocija razrešila, je kajpak težko reči, čeprav je na prvi pogled stvar jasna: vlada naj bi v silni želji obdavi sleherni tolar, ki ga državljan vrtimo v rokah, poskusila prehitovati po desni. Da pa oblast le ni gluha na nekatera opozorila, priča sprememba uredbe, ki jo je vlada sprejela te dni. Bankam ne bo treba dajati podatkov o spremembah stanja na hranilnih vlogah državljanov, ki tako ostajajo še naprej tajne. Določilo v uredbi, po katerem naj bi banke davčni službi na njeno zahtevo posredovale davčne številke občanov pa je vlada samo omilila. Po novem naj bi banke ne bile zavezane dajati bančne številke ob prvem poročanju davčni službi, če je takrat ne bi imele. Zato pa naj bi jo sporočile ob naslednjem obvestilu. Vendar banke najbrže ne bodo odstopile od predloga ustavnemu sodišču, čeprav jih je odkrivanje tajnosti hranilnih vlog najbolj žulilo.

B. R.

Nevnovčenih še za dvesto milijard certifikatov PIDI NIMAJO RADI DELNIC?

Pidi, pooblaščen investicijske družbe, ki so zbirale lastninske certifikate državljanov Slovenije, da bi v njihovem imenu kupovale deleže družbenih podjetij, ki so se in se (še) lastninijo, so doslej vnovčile v lastninske deleže tretjino zaupanih jim certifikatov. Mnenja o tem, zakaj so tako počasni, so različna. Nekateri sodijo, da za obsežnejše nakupe podjetij niso niti imela priložnosti, saj se tudi privatizacija podjetij odvija zelo počasi. Tudi država še vedno ni povedala, katera svoja podjetja bo ponudila pidom v delni odkup. Drugi sodijo, da pidom za zdaj bolj ustreza imeti certifikate, kakor priti z delnicami na borzo. Vzrok naj bi bil v tem, da se cer-

tifikati revalorizirajo in jim raste knjigovodska vrednost, ne da bi pidi z njimi kakor koli tvegali izgubo. Z delnicami je zgodba drugačna. Pidi so na dosedanjih javnih dražbah podjetij, ki so že izpeljala lastninski postopek do konca, morali kupovati tako delnice dobrih podjetij kot zelo slabih. Taki nakupi naj bi jim prinesli že za kake tri milijarde tolarjev izgube! Kaj slaba tolažba za skoraj dve tretjini državljanov, ki so svoje certifikate deloma ali v celoti zaupali investicijskim pooblaščenim družbam oziroma njihovim skladom.

Do konca letošnjega leta bodo še dve ali tri javne prodaje podjetij z drugim soglasjem agencije za privatizacijo (torej s končanim postopkom lastninskega preoblikovanja), ki jih izpelje Sklad za razvoj. Pidi bodo lahko zamenjali za delnice še za kakih 70 milijard tolarjev vrednih certifikatov, vse, kar jim bo certifikatov še ostalo, bo okrog 130 milijard tolarjev velika certifikatska luknja. Država je obljubila, da jo bo pokrila s ponudbo državnega premoženja, vendar že zamujajo rok za objavo seznama državnih podjetij, namenjen javni prodaji, ki si ga je postavila sama! Poznavalci menijo, da pred letošnjo jesenjo seznam državnega premoženja, namenjen pokrivanju privatizacijske luknje, ne bo znan... Približno 14 odstotkov certifikatov pa njihovi lastniki sploh še niso vnovčili. Ali čakajo, da bo med preostalimi podjetji, ki še niso zaključila postopka lastninskega preoblikovanja in ki se bodo odločila del premoženja ponuditi državljanom v javni prodaji, še kakšno tako zaželeno, kot so bile pivovarne, Krka, Lek, Petrol in še nekatera druga podjetja? Ali pa se zanašajo na obljubo vlade, da bodo lahko vložili svoje certifikate v državna podjetja? Ponudbe podjetij so vse redkeje: prodaja državnega premoženja hudo oddaljena, rok, do katerega certifikatom poteče veljavnost (konec maja letos) vse bliže. Na dobiček v pidih pa bo tudi treba čakati še lep čas, in ne nazadnje: certifikata, vložena v pid, ni mogoče prodati, dokler ne bo kotiral na borzi. Certifikati, vloženi v dobra podjetja, pa so že zdaj tarča mnogih podjetnih organizacij in agencij, ki ljudem legalno izva- bljajo njihove solastniške deleže. V upanju kajpak, da so zanje plačali dovolj nizko ceno, da se jim bo nakup vsekakor izplačal. S certifikati prvotni lastniki torej ne bodo obogateli, nekateri jih bodo celo "vrgli v veter". Prvi krog lastninjenja družbenih podjetij se bo torej letos zaključil. Začetnik pa se drugi, prvi krog lastninskega preoblikovanja: zbiranje certifikatov oziroma delnic pri posameznih družbah ali celo posameznikih, da bi si, po možnosti s poceni predčasnim nakupom, zagotovili odločujoči delež v kakem (dobrem) podjetju. Velikanska večina državljanov pa bo od certifikatov imela toliko, kot preden jih je dobila. Nič.

B. R.

ISKRATEL USPEŠNO POSLUJE

Podjetje Iskratel iz Kranja je lani poslovalo z dobičkom, ki ga je po prvih ocenah za 4 milijone mark, ob 170 milijonih mark prometa. V podjetju ocenjujejo, da bodo v letošnjem letu dosegli še boljše poslovne rezultate, saj bodo obnovili generacijo izdelkov in povečali proizvodnjo. Poslovanje, večina ga je s tujino, pa bodo po dogovoru podprle banke in državna izvozna družba. Iskratel je namreč v večini poslov partner državnim podjetjem za telekomunikacije, s katerimi so poslani manj tvegani, kot z drugimi, saj za njimi stoji kot garant njihova država.

Iskratel ima v Rusiji dve mešani družbi, tretjo pa namerava odpreti v Belorusiji. Podjetje, ki zdaj pokriva odstotek svetovnega trga, se bo tako še okrepilo. O moči podjetja, ki je 48-odstotno v lasti Siemens, preostali delež pa imata Gorenjska banka in Agencija za sanacijo bank, priča tudi njegova majhna zadolženost (vsega 25 milijonov mark) in velika bilančna vsota (250 milijonov mark).

Lani je družba razdelila 60 odstotkov dobička za dividende, letošnja želja pa je, razdeliti med lastnike polovico dobička, preostanek pa ponovno investirati. Sedva pa bodo o tem odločali lastniki podjetja.

B. R.

Industrija v lanskem letu naredila za odstotek več izdelkov

OBSEG PROIZVODNJE NA RAVNI IZPRED DVAJSETIH LET

Statistični urad Slovenije je objavil podatke o gospodarskih gibanjih v preteklem letu. Seveda ti še niso dokončni, saj jih je treba več popravljati kasneje, ko prispejo dokončni podatki o uvozu in izvozu ter finančnih tokovih. V industrijskih podjetjih so lani izdelali za odstotek več izdelkov kot v letu 1995. V gradbeništvu so ob odstotku in pol manj učinkovitih delovnih ur naredili za 27 odstotkov več, v prometu je bilo za 8 odstotkov manj prepeljanih potnikov in za 6 odstotkov manj blaga; število prehodov potnikov prek meja se je povečalo za 9 odstotkov. Notranja trgovina je bila gibalo gospodarske rasti. Promet na debelo se je povečal za 13,5 odstotka, promet na drobno pa za 12,9 odstotka, vse v primerjavi z letom 1995. V turizmu kljub obetavnim napovedim ne steče, kot bi želeli: prenočitev je bilo lani za odstotek manj kakor predlani. Izneverili so se domači turisti, saj jih je prenočevalo za 5 odstotkov manj, in če ne bi bilo za prav tolikšen odstotek več nočitev tujih gostov, bi bila bilanca še slabša. V zunanji trgovini imamo na voljo podatke za 11 mesecev lanskega leta: izvoz je vrednostno nazadoval za 5,3 odstotka, uvoz pa za pol odstotka. Kljub vsemu naj bi bil po vladini oceni bruto domači proizvod večji za 3,5 odstotka. Število zaposlenih se je lani po še nepopolnih podatkih zmanjšalo za 2,1 odstotka, pri čemer je v gospodarstvu

upadlo za 3,4 odstotka, v negospodarstvu pa je bilo za 1,8 odstotka več zaposlenih. Stopnja nezaposlenosti je bila lanskega novembra (najbolj sveži podatki) 14-odstotna; pri moških je bila 13,8-, pri ženskah pa 14,3-odstotna. Inflacija naj bi bila uradno pod devetimi odstotki na letni ravni. Podatki o cenah na drobno pravijo, da so se te povečale za 9,7 odstotka, cene življe-

njskih potrebščin pa za 9,9 odstotka... Koliko stane danes košarica najnujnejših življenjskih potrebščin v primerjavi s ceno pred letom dni, pa lahko vidite v naši posebni rubriki.

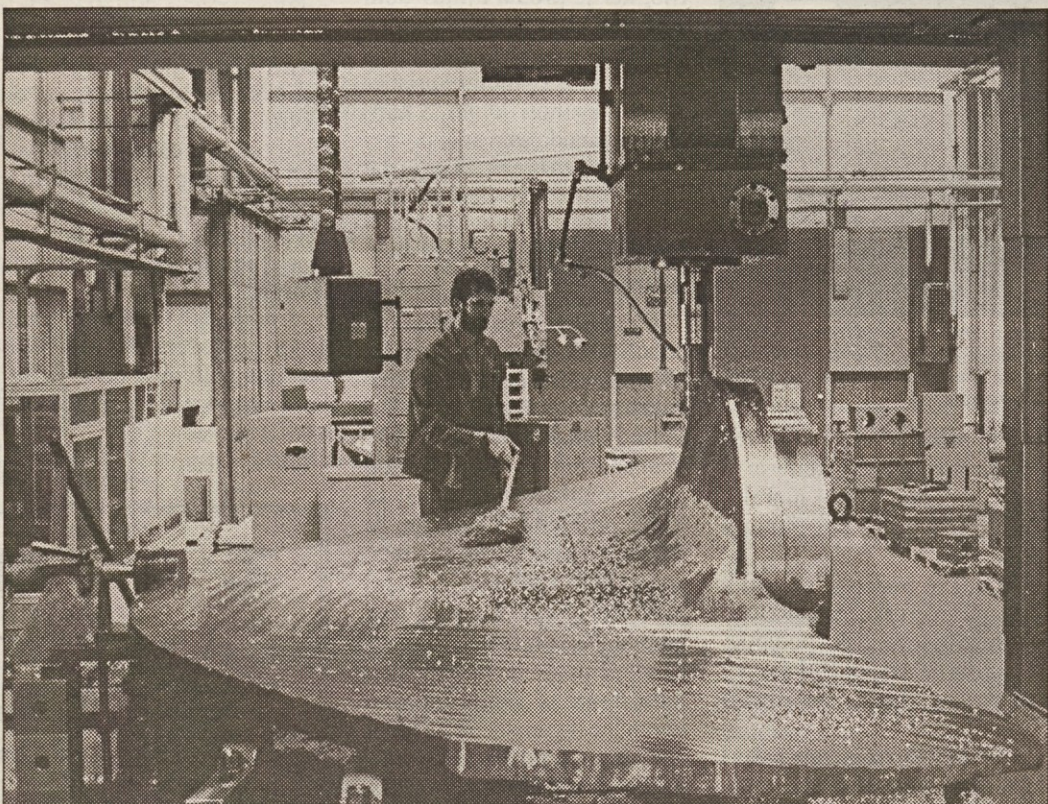
V industriji, ki je še vedno gibalno gospodarske rasti, so tisti odstotek večje proizvodnje v primerjavi z letom poprej pridelali še v drugi polovici lanskega leta. V prvi polovici leta

se proizvodnja nikakor ni mogla pobrati in je za primerljivo iz leta 1995 zaostajala za 3 odstotke. Statistika navaja še eno žalostno primerjavo: lanski obseg proizvodnje je za tistim iz leta

1990 zaostajal še za petino in je bil na ravni industrijske proizvodnje izpred dvajset let. Industriji je pomen v zadnjih letih vztrajno upadal in tudi v razvojnih gospodarskih načrtih je vloga nosilec gospodarske rasti namenjena drugim dejavnostim. Ali je to dobro; ali je industriji res namenjeno odmiranje, se sprašuje nekateri gospodarski strokovnjaki in zmagujejo z glavo.

Lani se je najbolj povečala proizvodnja sredstev za delo, in sicer za 10 odstotkov; vendar ima ta del industrije v strukturi industrijskih izdelkov, merjeni z dodano vrednostjo, najmanjši delež. Največjega ima proizvodnja reprodukcijskih materialov, ki pa je izdelala za 1,5 odstotka manj kot v letu 1995, izdelava blaga za porabo pa je bila za 1,6 odstotka večja. Zaloge blaga za porabo so se lani zmanjšale, zaloge reprodukcijskega materiala in sredstev za delo pa so se povečale, te zadnje celo za 25 odstotkov. V industriji se neprestano zmanjšuje število zaposlenih; lani januarja je bilo v industriji zaposlenih 230.748 oseb, decembra pa še 213.691. V povprečju se je vsak mesec 1421 zaposlenih v industriji iz takšnih ali drugačnih vzrokov znašlo na cesti.

B. R.

Industriji je, kot kaže, namenjena vse manjša vloga pri pospeševanju gospodarske rasti, kar po mnenju nekaterih strokovnjakov Sloveniji ne bo koristilo

Jože Stegne, direktor Delavske hranilnice, druge največje hranilnice pri nas

JE VISOK DONOS RES NAJPOMEMBNEJŠI?

Delavska hranilnica bo letos praznovala šesti rojstni dan. V teh letih se je prebila med sedmimi slovenskimi hranilnicami na drugo mesto, dobro pa je opravljala tudi svoji dve osnovni nalogi: pomagati s posojili sindikalnim članom ter biti sindikatom v čvrsto oporo pri izvajanju njihovih finančnih dejavnosti. Prihodnja leta za sindikalno dejavnost ne bodo lahka, zato utegne biti vloga Delavske hranilnice pri kreptitvi finančne moči sindikatov še večja. Nam se je to zdel dovolj dober razlog za kratek pogovor z njenim direktorjem Jožetom Stegnetom.

»Začeli ste leta 1991, ko je 27 soustanoviteljev zbralo ustanovni kapital. Od takrat do lanskoletnih 1,2 milijarde tolarjev bilančne vsote je lepa in uspešna razvojna pot...«

»Konec leta 1991 smo imeli 46 milijonov tolarjev bilančne vsote. Že leto kasneje je bilančna vsota Delavske hranilnice narasla na 159 milijonov, naraščala pa je tudi vsa naslednja leta. Leta 1993 smo imeli 284 milijonov tolarjev bilančne vsote, leto kasneje 575 milijonov, predlani 937 milijonov in lani 1,209 milijarde tolarjev. Zdaj je 54 solastnikov, ki so vplačali skupaj 70 milijonov tolarjev lastniških deležev. Jamstveni kapital hranilnice znaša 140 milijonov.«

»V minulih letih so hranilnice nastajale in propadale, podobno se je dogajalo v bankah. Položaj Delavske hranilnice se zdi glede na njeno bilančno vsoto trden. Imamo prav?«

»Se pomembnejša od velikosti bilančne vsote je v slovenskem prostoru unikatna značilnost Delavske hranilnice, da ima več dolgoročnih kot kratkoročnih virov. Razmerje je 564 milijonov dolgoročnih virov proti 513 milijonov kratkoročnih. Ne vem za banko ali hranilnico pri nas, ki bi imela to razmerje v prid dolgoročnim virom. Za stabilnost naše hranilnice so pomembne razpršene naložbe, tisoče majhnih posojil članom sindikatov. To je posebej pomembno za varnost našega poslovanja, za stalno dobro likvidnost in dobro perspektivo.«

»Pogosto je moč slišati nevoščljive pripombe na račun uspešnosti poslovanja hranilnice...«

»Teh pripomb nisem slišal, vendar smisel Delavske hranilnice je v tem, da je uspešna. Njeni lastniki niso vložili svojega kapitala v hranilnico zato, da bi poslovala slabo. Ali ni lepo slišati, da je hranilnica eden bolj uspešnih projektov, ki so jih začeli sindikati leta 1990. Mislim, da so sindikati ponosni na svojo uspešno hranilnico. Delavska hranilnica je donosna, vseh šest let smo poslovali z dobičkom. Prva tri leta smo vsega usmerjali v rezerve, leta 1995 pa smo prvokrat delili dividende. Tudi za lanskoletni uspeh jih bomo, saj smo tako lani kot predlani imeli okrog 30 milijonov tolarjev dobička.«

»Vaši viri so...«

»Pretežno prosta sredstva sindikatov, društev, družbenih organizacij, občanov in različnih malih pravnih oseb.«

»Sindikalni delavci, s katerimi smo se v zadnjem času zapletli v pogovor o denarju in sindikalnih članarinah, so ugodno ocenjevali oplemenitenje članarine v Delavski hranilnici. Toda vsi sindikati menda še niso usmerili pretoka sindikalne članarine preko depozitnega računa Delavske hranilnice?«

»Lani smo projekt usmerjanja

članarine sindikatom preko delavske hranilnice kar uspešno vodili. V celoti jo preko žiro računa pri nas usmerjajo sindikati kemične industrije, lesarstva, gozdarstva, komunalnih organizacij, energetike Slovenije in SKEI – območne organizacije Ljubljana. Na usmerjanje članarine preko hranilnice prehaja sindikat zdravstva in socialnega varstva, pripravljajo pa se v sindikatih gostinstva in turizma, trgovine ter tekstilne in usnjarsko-predelovalne industrije Slovenije. Lani je teh šest sindikatov usmerilo preko žiro računa hranilnice za 135 milijonov tolarjev članarine. Za nas je to pomemben dodatni vir, ki omogoča več posojil sindikalnim članom, daljše roke vračanja teh posojil, pa tudi postopen prehod na nižje obrestne mere za posojila. Za sindikate pa takšno sodelovanje s hranilnico pomeni finančno okrepitev, ker se ustvarja red pri nakazovanju članarine, poleg tega pa imajo tekoč in temeljit pregled nad tem, kdo in koliko članarine plačuje. Dodatna ugodnost za sindikate je, da jim ta sredstva vemo do 30 dni, za katera je določena obrestna mera, ki je enaka povprečju šestmesečne inflacije. Za sredstva na vpogled na bančnem računu pa bi dobili samo enoodstotno letno obrestno mero. Sindikati, ki že usmerjajo svojo članarino preko nas in jim sredstva vemo do 30 dni, imajo od tega večji iztržek od obresti v primerjavi s tistimi, ki jih vežejo samo kot sredstva na vpogled. Sindikatom, ki so že uveljavili enoodstotno članarino, pa je vezava do 30 dni, in na daljše roke vezav še bolj donosna.«

Jože Stegne, direktor Delavske hranilnice: Če bi se sindikati zadovoljili le z ohranjanjem realne vrednosti vložnih sredstev, bi mi lahko znižali obresti na posojila kljub neugodni inflaciji.

»Hočete reči, da sodelovanje s finančno ustanovo, kot je Delavska hranilnica na primer, sindikatom lahko zelo koristi?«

»Brez dvoma, ustanovljeni smo bili z dvema osnovnima ciljema, biti v čvrsto finančno oporo sindikatom in z različnimi oblikami posojilne dejavnosti pomagati njihovemu članstvu. Ta dva cilja smo doslej dobro uresničevali in jih bomo tudi v bodoče. Devet desetih finančnega potenciala razdelimo sindikalnemu članstvu in drugim varčevalcem v obliki potrošniških posojil, desetino pa sindikatom in drugim pravnim osebam. Lani smo razdelili 721 milijonov tolarjev dolgoročnih in 301 milijonov kratkoročnih posojil več kot 5000 članom sindikatov. Sindikatom in drugim pravnim osebam pa smo razdelili nekaj preko 116 milijonov posojil.«

»Posojilojemalci ne prestopajo tožimo zaradi previsokih obrestnih mer. V Delavski hranilnici so sicer nekaj nižje kot v bankah, pa vendarle ne toliko kot bi posojilojemalci želeli...«

veljalo povprečje treh mesecev, kasneje štirih, zdaj šestih. Revalorizacijska obrestna mera, ki je v razvitih državah zaradi nizke inflacije ne poznajo, počasi izginja. Kdaj bo povsem izginila, je težko napovedati. Ob tem pa bi rad poudaril dvojno pričakovanje nekaterih. Ko varčujejo, govorijo najlepše o velikem R, ko pa jemljejo posojila, jim je R v napoto. Kljub temu pa je mogoče obresti za posojila znižati. Primer: sindikat bančnih delavcev je pri nas del svoje vloge deponiral po obrestni meri TOM plus en odstotek namensko za to, da njegovi člani lahko dobijo posojila po TOM plus 4 odstotke. Res se je s tem odrek delu donosa od višjih obresti, vendar je po mojem prepričanju za članstvo s tako potezo storil veliko več, kot če bi nalagal denar po višji obrestni meri. Ta bi pri posojilih namreč povzročila višje obresti.«

»Če prav razumemo, bi se morali vlagatelji, se pravi sindikati, odreči delu realne obrestne mere na vloge, da bi zmanjšali obresti na posojila svojim članom. Ali je tako gesto moč pričakovati?«

»Naša želja je, da bi se

obresti zniževale. Siriti nameravamo tudi obseg namenskih posojil. To pa lahko naredimo le v sodelovanju s sindikati. Po eni strani z večanjem sindikalnih vlog v hranilnici, po drugi pa s tem, da bi sindikati bili pripravljani, da njihove vloge ohranjajo le realno vrednost z minimalnim donosom. Konec koncev ni nujno, da imajo te vloge visok donos. S tako politiko obrestovanja bančnih vlog bi si lahko privoščili nižje obrestne mere za posojila. Sindikati bi se lahko vključevali v pokrivanje stroškov zavarovanja posojil in stroškov pri obdelavi kreditov, kot to nekateri že počno. Žal pa na višino obrestnih mer najbolj odločujoče vpliva še vedno inflacija. Ko se je bomo znebili, bodo posojila poceni, vendar bomo manj dobili tudi kot varčevalci.«

»V začetku leta so običajna vprašanja tudi o načrtih.

Kakšne ima Delavska hranilnica?«

Predvsem bomo skrbeli, da bo hranilnica v množici bančnih servisov v slovenskem prostoru še naprej varna hranilnica. Dober imidž smo si trudoma izgradili. Zaupanje v nas pa moramo izgrajevati vsak dan. Na tem temelji nadaljnja rast finančnega potenciala Delavske hranilnice. Računamo na večji obseg bančnih vlog občanov, sindikatov, društev in majhnih pravnih oseb. Želimo si participirati tudi na državnih sredstvih. Država denimo samo stanovanjskemu republiškemu skladu namenja nekaj milijard tolarjev za kreditiranje stanovanjske gradnje in nakupa stanovanj. Tudi Delavska hranilnica se je sposobna vključiti v posojilno dejavnost za te namene. Zagotoviti moramo uspešno poslovanje, saj bomo le tako lahko uresničili željo po odprtju poslovnih enot v Celju in Mariboru. Rdeča nit naših poslovnih načrtov pa ostajata nespremenjena osnovna cilja: bomo finančna opora sindikatom pri izvajanju njihovih aktivnosti in bančni servis za reševanje finančnih potreb delavcev, članov sindikatov.« *Boris Rugelj*

»Politika obrestnih mer v Delavski hranilnici je vedno bila, imeti nekaj nižje obresti kot so v bankah. To nam uspeva. Ugodnejši smo tudi v tem, da imamo fiksno obrestno mero, da ne zaračunavamo interkalarnih obresti, in da se pri dolgoročnih obrestih glavica z obroki zmanjšuje, ne pa večja zaradi pripisovanja obresti. Pri nas dobijo posojila tudi delavci z nizkimi plačami ali upokojnenci z nizkimi pokojninami, teh zneskov ne omejujemo. Za nas je merilo posojilna sposobnost, merjena s tretjino plače ali pokojnine. Trenutno je obrestna mera za kratkoročna posojila TOM plus 8,70 odstotka, za dolgoročna pa TOM plus 9,50 odstotka. Za namenska posojila zaračunavamo še nižje obrestne mere. Denimo za nakup računalnikov je realna obrestna mera 8 odstotkov, za dopustovanje v slovenskih zdraviliščih in na slovenski obali pa ničodstotna. In ko me že sprašujete o nižanju obrestnih mer: te se počasi vsepovsod znižujejo. Nihče pa si ne upa ukiniti temeljne obrestne mere, ta je nadomestila veliki R. Se pa tudi TOM znižuje: najprej je zanj

RAZPIS

III. DRŽAVNEGA PRVENSTVA SKEI SLOVENIJE V VELESALOMU IN TEKIH NA SMUČEH,

ki bo 21. februarja 1997 na snežnem stadionu v Radvanju pri Mariboru (prizorišče tekmovanja za ZLATO LISICO)

START: ob 10.00 uri veleslalom
ob 11.00 uri tek na smučeh

Smučarski teki bodo na tekaški progi pri Snežnem stadionu ali glede na snežne razmere na progi pri Hotelu Arah na Pohorju. Tekmovalci bodo pravočasno obveščeni, na kateri tekaški progi bodo tekmovali.

Tekmovalci(ke) se zberejo na štartnem mestu najkasneje pol ure pred štartom oz. je zbirališče vseh udeležencev pred Hotelom Arena na Snežnem stadionu ob 9.00 uri.

Tekmovanje bo posamezno in ekipno in bo potekalo po pravilih Smučarske zveze Slovenije.

Tekmovanja se bodo lahko udeležili vsi posamezniki, ki jih bodo v roku preko območnih odborov SKEI prijaviše sindikalne podružnice - sindikati društev.

I. ORGANIZACIJA TEKMOVANJA

1. PRIJAVE TEKMOVALCEV NAJ VSEBUJEJO

Priimek in ime:

Rojstni podatki:

Sindikat podjetja, družbe,

Območje, za katerega tekmuje:

Številka članske izkaznice:

Kategorija, v kateri bo tekmovalac nastopal:

Prijave se zbirajo po območjih (zadolženi sekretarji območij).

Vsako območje zbrane prijave pošlje na naslov:

OBMOČNI ODBOR SKEI ZA PODRAVJE
EDMUND OZIMIC, sekretar, p.p. 25, 2001 MARIBOR
do vključno 18. februarja 1997 do 10.00 ure.

Vsako območje dostavi seznam prijavljenih tekmovalcev, vključno z drugimi udeleženci (netekmovalci).

2. ŠTARTNINA, VOZOVNICE IN MALICA

S predstavniki SK Branik so dogovorjene takšne cene:

-štartnina za tekmovalce 1.200, vozovnica 2.000, enolončnica 500 tolarjev, skupaj 3.700 tolarjev.

3. PARKIRNI PROSTORI

Parkiranje je omogočeno na parkirišču pod Hotelom Arena ali na parkirišču pri spodnji postaji Pohorske vzpenjače.

4. PRENOČIŠČA

Prenočiti je možno tudi v Hotelu Arena (46 ležišč) in v drugih hotelih po poprejšnji rezervaciji.

II. PRAVILA TEKMOVANJA

- Štart je za vse kategorije enoten.

- Uvrstitev tekmovalca(ke) v posamezni kategoriji je odvisna od doseženega rezultata. Tekmovalci(ke), ki se uvrstijo na I., II. in III. mesto v vsaki kategoriji prejmejo medalje.

- Za ekipno uvrstitev posameznega območja se upoštevajo najboljši rezultati treh tekmovalcev in ene tekmovalke v vsaki kategoriji.

Posamezni rezultati se ovrednotijo oz. se točkujejo po

mednarodnem sistemu interpolacije. Seštevek točk daje uvrstitev posamezni ekipi.

Ekipni zmagovalac prejme pokal.

VSAKDO TEKMUJE NA SVOJO ODGOVORNOST. VSAK TEKMOVALEC(KA) SE PO POTREBI LEGITIMIRA S ČLANSKO IZKAZNICO.

KATEGORIJE PO STAROSTNIH SKUPINAH:

Veleslalom:	Smučarski teki:
Ženske:	Ženske:
A do 35 let	A do 40 let
B nad 35 let	B nad 40 let
Moški:	Moški:
A do 25 let	A do 40 let
B od 25 do 35 let	B nad 40 let
C od 35 do 45 let	
D od 45 let	

III. RAZGLASITEV REZULTATOV IN DRUŽABNO SREČANJE

- Razglasitev rezultatov bo ob 13. uri v ciljni areni Snežnega stadiona pred Hotelom Arena.

- Po razglasitvi rezultatov bo družabno srečanje v prostorih Hotela Arena, kjer bo poskrbljeno za pijačo, jedajočo in prijetno razpoloženje.

Dodatne informacije daje sekretar OO SKEI za Podravje po telefonu: 062/26-041 ali 062/212-877.

Vabljeni in dobrodošli!

Za organizacijski odbor:
Albert Vodovnik

	Delavska enotnost št. 4	INDIJANSKA BOJNA TROFEJA	GONJA PROTI KOMU	DANSKI ARHITEKT JACOBSEN	ITALIJANSKA RTV	TRAPA	NORVEŠKA ALPSKA SMUČARKA (Trine)	NAUK O ENERGIJI	JAKOB ALESOVEC	
	HROŠČ GOVNAČ									
	VRSTA POTNIKOV V PUŠČAVI									
	NERA ZA ZLATO								SLIKA Z VODNIMI BARVAMI	
Avtor: Jonez Prasečnik	IZBRANEC POSVEČENEC	REDEK IGLAVEC, TUJA	ŠKOTSKO MOŠKO KRILLO	GORSKA REŠEVALNA PRIPRAVA	CUNJA NEKDANJI POBIRALEC DAVŠČIN		AMERIŠKI FILMSKI IGRALEC HARPER	IZRAELSKA LUKA	NEMŠKI DIRIGENT (Werner)	SLOV. NOVINAR (Vinko)
ODDELEK VOJNEGA LADJEVIA									ELDA VILER	OGABA
KRADLJIVEC										
SAMICA VELIKE UJEDE										
STAROGRŠKI PODLOŽNIK				OBER	TAJSKA		ŠKATLI PODOBEN DEL V KOSU POHISTVA, KI SE DA IZVLEČI	REČNO KAMENJE	KANADSKI ALPSKI SMUČAR SAUDER	PLEME, ROD
EGON KUNEJ			DAN V TEDNU							
			100				SLOVENSKI FILOZOF (Andrej)			
NAJŠTEVILNEJSI SLOVANSKI NAROD					ODMOR SREDI STOPICE					
					RADIJ					
AKADŠKA BOGINJA PLODNOSTI										MELODIKA
SKUPINA, KI IZVAJA LAMBADO										JAPONSKA ALPSKA SMUČARKA (Kazuko)

Delavska enotnost

je bila ustanovljena 20. novembra 1942
in je glasilo
Svobodnih sindikatov Slovenije

Izdaja Svet ZSSS,
Dalmatinova 4, 1000 Ljubljana

Za izdajatelja Rajko Lesjak,
tel. 310-760

V. d. odgovornega urednika
Franček Kavčič,
tel. 313-942, 13-16-163

Časopis urejajo:

Tomaž Kšela (Sindikati),
Damjan Križnik (Sindikalni zaupnik),
Boris Rugej (Na tržnem prepihu),
Bora Zlobec (lektorica),
Brane Bombač (oblikovanje in prelom),
Sašo Bernardi (fotografija),
Jožica Anžel (tajnica)

Naročnina 321-255

Posamezna številka stane 150 tolarjev

Žiro račun 50101-678-47511

Tisk: Dnevnik, Ljubljana, Kopitarjeva 6

IZHAJA VSAK PETEK! BOGATE NAGRADE!
VSAK MESEČ POSEBNA IZDAJA!

Zveza
Svobodnih
Sindikatov
Slovenije

TURISTIČNA
AGENCIJA

ATRIS d.o.o.

Borza sindikalnega turizma

STALNO BORZNO SPOROČILO

ATRIS – BORZA SINDIKALNEGA TURIZMA, Ljubljana, Dalmatinova 4, sprejema ponudbe prostih počitniških možnosti, posreduje proste zmožljivosti, organizira zamenjavo, nakup ali prodajo počitniških objektov, stanovanj, bungalovov, prikolic in drugih možnosti.

Pišite nam ali telefonirajte na 061/131 00 33, int. 384, 385, 061/326-982 ali 322-975; naš telefaks je 061/326-982 ali 317-298, žiro račun 50101-601-92077 – Atris. Poslovni čas za stranke vsak delovnik od 9. do 15.30 ure.

A. POČITNIŠKE ZMOGLJIVOSTI, KI VAM JIH NUDIMO

BOHINJ – počitniški hišici v UKANCU, KRANJSKA GORA – PENZION SATURN – nad jezerom. **MORAVSKETOPlice** – zasebna hiša, 2-, 3- in 4-posteljne sobe, **POKLJUKA** – 2- ali štiri-posteljni apartmaji ali brunarica za 8 oseb, **RATEČE – PLANICA** – počitniški dom. **NOVIGRAD** – trisobno stanovanje, **BOHINJSKA ČESNICA** – privatna hiša, **BANOVCI** – termalna riviera – hišice za 4 osebe, **ROGLA** – apartmaji za 4 osebe, **ČATEZ** – hišice za 4 osebe. **ATOMSKETOPlice** – za 4 osebe. **KANIN** – garsonjere ali enosobno stanovanje.

B. POČITNIŠKE ZMOGLJIVOSTI, KI JIH POTREBUJEMO

V zimsko-turističnih krajih potrebujemo ponudbo počitniških hišic v času šolskih počitnic – 15. 2. do 2. 3. 1997.

C. DOPUSTI

BARBARIGA pri PULI – enosobno stanovanje, **PIRAN** – štiri-posteljni apartmaji, **UMAG** – hotel in apartmaji, **NOVIGRAD** – hotel MAESTRAL, **MAREDA** pri NOVIGRADU – dvosobno stanovanje, **POREČ** – hotel TAMARIS – 7 dni, polpenzion 262 DEM, hotel LUNA – 7 dni, polpenzion 205 DEM, hotel PICAL – 7 dni, polpenzion 320 DEM, hotel NEPTUN – 7 dni, polpenzion 217 DEM, **KRANJSKA GORA** – Penzion Porentov dom, dvosobne sobe. **MALI LOŠINJ** – 7 dni – 240 DEM. Na zahtevo vam lahko pošljemo poletno ponudbo.

D. SINDIKALNI IZLETI

Sindikalne organizacije ali kar tako oblikovane skupine vabimo, naj nam posredujejo svoje želje za družabni ali strokovni izlet ali potovanje po domačih krajih ali v tujino. Možnost plačila v 2 obrokih.
Enodnevní izlet po VIPAVSKI DOLINI – malica, kosilo, ogled vinske kleti in degustacija vin, **PRAGA** – 4 dni, 2 polpenzion, avtobusni prevoz. Cena za skupino 299 DEM. **PARIZ** – vikend potovanje za 680 DEM.

E. SEJMI

DÜSSELDORF – DIDACTA – 17. 2. do 21. 2. 1997, posebno letalo. **FRANKFURT** – glasbila – 26. 2. do 2. 3. 1997. **MILANO** – MOD 97 – sejem mode – 28. 2. do 4. 3. 1997. **MÜNCHEN** – IHM – sejem obrti – 8. 3. do 16. 3. 1997. **HANNOVER** – CEBIT – sejem računalništva – 13. do 19. 3. 1997. **LONDON** – knjižni sejem – 16. 3. do 19. 3. 1997.

F. REZERVACIJE AVIJSKIH ALI LADIJSKIH VOZOVNIC

G. VELIKA POTOVANJA

PEKING – 12 dni, 3.450 DEM. **ZAKLADI TAJSKE** – 10 dni 2.800 DEM. **ISTAMBUL** – 4 dni 495 DEM.

H. POSEBNA POSLOVNA POTOVANJA

Organiziramo ob pripravi vašega osebnega programa

I. ŠOLSKE POČITNICE (od 15. 2. do 2. 3. 1997)

Sprejemamo prijave za Bohinjsko Bistrico, Krvavec, Kranjsko Goro, Kanin. S splošnimi in plačilnimi pogoji vas seznanimo v agenciji ATRIS.

J. POLETJE – DOPUSTI 97

Pokličite nas in poslali vam bomo katalog Poletje 97.

Za zainteresiranim gostom lahko pošljemo tudi atrisovo ponudbo v celoti. ATRIS je povsod, kjerkoli ste.

Metod Zalar, direktor borze

DRAGI KOLEGA, NAROČI DELAVSKO ENOTNOST

Delavska enotnost letos izhaja pri svetu Zveze svobodnih sindikatov, ki je zazdaj tudi njen izdajatelj. Prezvem te vloge je bil potreben zaradi krize v ČZP Enotnost, za katero je predlagan stečaj. Panorama, ki je nekaj časa izhajala kot priloga Delavske enotnosti, kasneje pa kot samostojno glasilo, sedaj izhaja v nekem zasebnem podjetju, ki z glasilom ZSSS nima nobene zveze.

Delavska enotnost je tako postala povsem naš časopis. Vsebinsko je usmerjena zlasti na vsa dogajanja v Svobodnih sindikatih. Spremlja tudi gospodarska gibanja in politična dogajanja, ki krojijo usodo delavstva. Njeni novinarji in uredniki so naši, le poklicati in povabiti jih morate medse. V vsaki številki Delavske enotnosti je objavljena sindikalna lista, enkrat mesečno košarica življenjskih stroškov, vsake tri mesece nove izhodiščne plače. Objavljene so tudi spremembe in tolmačenja kolektivnih pogodb. Enkrat na mesec bo uredništvo pripravilo posebno prilogo o sindikatih dejavnosti.

Na Delavsko enotnost so naročene zlasti sindikalne organizacije in tudi uprave nekaterih podjetij. Pregled naročnikov pa kaže, da kar precej sindikatov podjetij nanjo ni naročenih. Sindikalni zaupniki, ki je ne dobijo v roke, članstvu ne morejo dovolj pomagati.

Dragi kolega, predlagam ti, da pregledaš, kdo od tvojih sindikalnih kolegov prejema Delavsko enotnost in kdo bi jo še potreboval. Prav bi bilo, da jih nanjo takoj naročiš. Le s primerno naklado bo časopis lahko cenejši, pa tudi vplivnejši.

Pozdravlja te

Rajko Lesjak, sekretar ZSSS in
Franček Kavčič, v. d. odgovornega urednika Delavske enotnosti

Obvestilo bralcem in sodelavcem

Prosimo Vas, da vso pošto, naslovljeno na Delavsko enotnost, pošiljate na njen novi naslov: Zveza svobodnih sindikatov Slovenije, Delavska enotnost, Dalmatinova 4, 1000 Ljubljana, poštni predal 97.

Uredništvo

NAROČILNICA

Naročamo izvod(ov) Delavske enotnosti.

Časopis pošiljajte na naslov:

Plačnik teh izvodov je:

Naročnino bomo plačevali vsake tri mesece.

Posamezna številka stane 150 tolarjev.

Za naročnika: